

CREC CREIEM

XAVIER ECHEVARRIA

Xavier Echevarría

CREC, CREIEM

*Cartes pastorals als fidels
de la Prelatura de l'Opus Dei
durant l'Any de la fe
(2012-2013)*

Copyright © PRELATURA DE L'OPUS DEI

SUMARI

Presentació

Text del Credo (Símbol de Nicea-Constantinoble)

Introducció

Crec en un sol Déu, Pare totpoderós, creador del cel i de la terra, de totes les coses visibles i invisibles.

Crec en un sol Senyor, Jesucrist, Fill unigènit de Déu, nascut del Pare abans de tots els segles. Déu nat de Déu, Llum resplendor de la Llum, Déu veritable nascut del Déu veritable, engendrat, no pas creat, de la mateixa naturalesa del Pare: per ell tota cosa fou creada.

Crec en Jesucrist que per nosaltres els homes i per la nostra salvació, davallà del cel. I, per obra de l'Esperit Sant, s'encarnà de la Verge Maria

Crec en Jesucrist, que s'encarnà de la Verge Maria i es féu home.

Crec que Jesucrist va ser crucificat després per nosaltres sota el poder de Ponç Pilat; patí i fou sepultat

Crec que Jesucrist ressuscità el tercer dia, com deien ja les Escriptures

Crec que Jesucrist se'n pujà al cel, on seu a la dreta del Pare.

Crec que Jesucrist tornarà gloriós a judicar els vius i els morts, i el seu regnat no tindrà fi.

Crec en l'Esperit Sant, que és Senyor i infon la vida, que procedeix del Pare i del Fill. I juntament amb el Pare i el Fill és adorat i glorificat; que parlà per boca dels profetes.

Crec en una sola Església, santa, catòlica i apostòlica.

Crec en l'Església, que és santa i en la comunió dels sants

Crec en l'Església, que és apostòlica

Professo que hi ha un sol baptisme per a perdonar el pecat.

Espero la resurrecció dels morts, i la vida de la glòria. Amén.

PRESENTACIÓ

Cada mes, Mons. Echevarría s'ha fet ressò al suggeriment del Romà Pontífex perquè, durant l'Any de la fe, s'aprofundís en el contingut del Credo (cf. Carta apostòlica Porta fidei, 11-X-2011, n. 9). Des d'octubre de 2012 a novembre de 2013 (dates del començament i el final d'aquest temps), ha dedicat les cartes pastorals mensuals a comentar els articles del Credo, que es reciten a la santa missa el diumenge, a les solemnitats litúrgiques i en ocasions especials.

En acabar aquest temps de confessió i aprofundiment en la fe rebuda i transmesa per l'Església, oferim aquests comentaris del prelat de l'Opus Dei en un sol document. Seguint el magisteri de Benet XVI i del Sant Pare Francesc, i aplicant aquestes ensenyances a les circumstàncies de la vida ordinària, Mons. Echevarría ofereix una pauta per meditar amb freqüència sobre aquestes veritats bàsiques de la nostra fe catòlica, amb la qual dia a dia, sense acostumar-nos ni cansar-nos, volem conformar cadascuna de les nostres jornades, en els pensaments, paraules i obres.

CREDO

(Símbol de Nicea-Constantinoble)

Crec en un sol Déu, Pare totpoderós, creador del cel i de la terra, de totes les coses visibles i invisibles. I en un sol Senyor, Jesucrist, Fill unigènit de Déu, nascut del Pare abans de tots els segles. Déu nat de Déu, Llum resplendor de la Llum, Déu veritable nascut del Déu veritable, engendrat, no pas creat, de la mateixa naturalesa del Pare: per ell tota cosa fou creada. El qual per nosaltres els homes i per la nostra salvació, davallà del cel. I, per obra de l'Esperit Sant, s'encarnà de la Verge Maria, i es féu home. Crucificat després per nosaltres sota el poder de Ponç Pilat; patí i fou sepultat, i ressuscità el tercer dia, com deien ja les Escriptures, i se'n pujà al cel, on seu a la dreta del Pare. I tornarà gloriós a judicar els vius i els morts, i el seu regnat no tindrà fi. Crec en l'Esperit Sant, que és Senyor i infon la vida, que procedeix del Pare i del Fill. I juntament amb el Pare i el Fill és adorat i glorificat; que parlà per boca dels profetes. I en una sola Església, santa, catòlica i apostòlica. Professo que hi ha un sol baptisme per a perdonar el pecat. I espero la resurrecció dels morts, i la vida de la glòria. Amén.

Introducció

L'Església, seguint la veu del successor de Pere, vol que tots els fidels reafirmem la nostra adhesió a Jesucrist, que meditem amb més profunditat en les veritats que Déu ens ha revelat, que renovem l'afany quotidià de seguir amb joia el camí que ens ha marcat, i que alhora ens esmercem més per donar-lo a conèixer altres persones amb l'apostolat. Agraïm ja des d'ara a la Trinitat Santíssima les abundants ajudes que –n'estic segur– abocarà sobre les ànimes en els pròxims mesos. És ben lògic, per tant, que sapiguem correspondre a aquestes bondats del Cel.

Em proposo referir-me cada mes a algun punt de la nostra fe catòlica perquè cadascuna, cadascun, reflexioni sobre aquest tema en la presència de Déu i miri de treure'n conseqüències pràctiques. Com el Sant Pare recomana, aturem-nos en els articles de la fe continguts en el Credo. Perquè, Benet XVI es pregunta, **¿on trobem la fórmula essencial de la fe?; ¿On trobem les veritats que ens han estat fidelment transmeses i que constitueixen la llum per a la nostra vida quotidiana?**¹ El mateix Papa ens ofereix la resposta: **al Credo, a la professió de fe o símbol de la fe ens enllacem a l'esdeveniment originari de la persona i de la història de Jesús de Natzaret, es fa concret allò que l'apòstol dels gentils deia als cristians de Corint: «Primer de tot us vaig transmetre el mateix ensenyament que jo havia rebut: Crist morí pels nostres pecats, com deien ja les Escriptures, i fou sepultat; ressuscità el tercer dia, com deien ja les Escriptures» (1 Co 15, 3.4)**².

En ocasió d'un altre any de la fe, proclamat per Pau VI el 1967, també sant Josepmaria ens convidava a aprofundir en el contingut del Credo. Renovem periòdicament el propòsit d'ajustar-nos a aquest consell. Després de recordar una vegada més que a l'Opus Dei *procurem sempre i en tot sentire cum Ecclesia, sentir amb l'Església de Crist, Mare nostra*³, afegia: *per això vull que recordem ara junts, d'una manera necessàriament breu i sumària, les veritats fonamentals del Credo sant de l'Església: del dipòsit que Déu en revelar-se li ha confiat*⁴. Sempre, insisteixo, però més especialment al llarg d'aquest any, desenvolupem un apostolat intens de la doctrina. Cada dia veiem que és més necessari, ja que n'hi ha molts que es consideren cristians, i fins i tot catòlics, i no estan en condicions de presentar les raons de la seva fe als qui encara no han rebut l'anunci evangèlic, o als qui coneixen deficientment aquestes veritats transmeses pels Apòstols i que l'Església conserva fidelment.

Benet XVI ha manifestat l'anhel que aquest any serveixi a tots **per aprofundir en les veritats centrals de la fe sobre Déu, l'home, l'Església, tota la realitat social i còsmica, meditant i reflexionant en les afirmacions del Credo. I voldria que hom tingués clar que aquests continguts o veritats de la fe (fides quae) es vinculen directament a la nostra**

¹ Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 17-X-2012.

² *Ibíd.*

³ Sant Josepmaria, *Carta* 19-III-1967, n. 5.

⁴ *Ibíd.*

quotidianitat, demanen una conversió de l'existència, que dóna vida a una manera nova de creure en Déu (fides qua). Conèixer Déu, trobar-lo, aprofundir en els trets del seu rostre, posa en joc la nostra vida perquè Ell entra en els dinamismes profunds de l'ésser humà⁵.

Són dos aspectes inseparables: adherir-se a les veritats de la fe amb la intel·ligència, i esforçar-se amb la voluntat perquè informin plenament les nostres accions, fins a les més petites, i especialment els deures propis de la condició de cada un. Com va escriure el nostre fundador, ***tant a la moció i a la llum de la gràcia, com a la proposició externa d'allò que s'ha de creure, s'ha d'obeir en un acte de llibertat suprem i alliberador. No s'afavoreix l'obediència a l'acció íntima de l'Esperit Sant, en l'ànima, impugnant l'obediència a la proposició externa i autoritzada de la doctrina de la fe⁶.***

La conseqüència és clara: hem de voler i d'esforçar-nos per conèixer més i millor la doctrina de Crist, i així transmetre-la a altres persones. Ho aconseguirem, amb l'ajuda de Déu, aturant-nos a meditar atentament els articles de la fe. No n'hi ha prou amb un aprenentatge teòric, sinó que cal descobrir **el vincle profund entre les veritats que professem al Credo i la nostra existència quotidiana per tal que aquestes veritats siguin veritablement i concretament - com sempre ho han estat- llum per als passos del nostre viure, aigua que ruixa les sequedats del nostre camí, vida que venç certs deserts de la vida contemporània. En el Credo s'empelta la vida moral del cristià, que hi troba el fonament i la justificació.⁷** Preguem amb pietat o meditem aquesta professió de fe, demanant llums al Paràclit per estimar i familiaritzar-nos més amb aquestes veritats.

Per això, en les nostres converses apostòliques, així com en les xerrades de doctrina cristiana als qui s'acosten a la tasca de la Prelatura, no parem de recórrer a l'estudi i repàs del Catecisme de l'Església Catòlica o del Compendi. I igualment els preveres anem amb perseverança a aquests documents en les nostres meditacions i classes. Així tots mirem de confrontar la nostra existència diària amb aquests punts de referència continguts en el Catecisme. Moltes vegades em ve a la memòria la lectura reiterada que sant Josepmaria feia del catecisme de sant Pius V -no existia aleshores l'actual-, i també del catecisme de sant Pius X, que recomanava als qui l'escoltaven en les seves converses.

⁵ Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 17-X-2012.

⁶ Sant Josepmaria, *Carta* 19-III-1967, n. 42.

⁷ Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 17-X-2012.

Crec en un sol Déu, Pare totpoderós, creador del cel i de la terra, de totes les coses visibles i invisibles.

*Crec en un sol Déu, Pare totpoderós, creador del cel i de la terra, de totes les coses visibles i invisibles*⁸. El primer article del Credo expressa la fe de l'Església en l'existència d'un Déu personal, creador i conservador de totes les coses, que governa l'univers sencer, i especialment els homes, amb la seva providència. Certament, *quan es mira amb ulls nets, tot parla a crits d'aquest Déu i Creador nostre. El Senyor que va premiar Pere -per la seva fe-, fent-lo cap de la seva Església Santa (cf. Mt 16, 13-19), ens premia també als cristians creients amb una claredat nova: en efecte, el cognoscible de Déu és manifest entre ells -entre els creients-, perquè Déu els ho va declarar, perquè des de la creació del món, l'invisible de Déu, el seu poder etern i la seva divinitat, són coneguts mitjançant les criatures (cf. Rm 1, 20)*⁹. Us suggereixo, com ja us vaig escriure, que reciteu el Credo amb fe nova, que el proclameu amb joia, i que us refugieu en aquestes veritats tan imprescindibles per als cristians.

Tots coneixem que, a conseqüència del pecat original, la naturalesa humana va quedar ferida profundament, de manera que es va fer difícil que els homes poguessin conèixer amb claredat i sense mescla d'error, amb les soles forces de la raó natural, l'únic veritable Déu¹⁰. I per això mateix, Déu, en la seva bondat i misericòrdia infinites, es va anar revelant progressivament al llarg de l'Antic Testament fins que, per Jesucrist, va dur a terme la plenitud de la revelació. Enviant el seu Fill en la carn, ens ha manifestat clarament no només les veritats que el pecat havia ofuscat, sinó la intimitat de la seva vida divina. En el si de l'única naturalesa divina, subsisteixen des de l'eternitat tres persones realment distintes: el Pare, el Fill i l'Esperit Sant, unides indissolublement en una comunió d'amor meravellosa i inexpressable. «El misteri de la Santíssima Trinitat és el misteri central de la fe i de la vida cristiana. És el misteri de Déu en ell mateix. Per tant, és la font de tots els altres misteris de la fe, la llum que els il·lumina»¹¹. «És un misteri de fe en sentit estRICTE, un dels "misteris amagats en Déu que no es poden conèixer sense la revelació divina" (Conc. Vaticà I: DS 3015)»¹².

La revelació de la seva vida íntima, per fer-nos participar d'aquest tresor mitjançant la gràcia, constitueix el regal més preciós amb què ens ha afavorit el Senyor. Un do completament gratuït, fruit exclusiu de la seva bondat. Resulta lògica, doncs, la recomanació del nostre Fundador: *amb esperit d'adoració, de contemplació amorosa i de lloança, hem de recitar sempre el Credo*¹³.

⁸ *Missal Romà*, Credo (Símbol nicenoconstantinopolità).

⁹ Sant Josepmaria, *Carta* 19-III-1967, n. 55.

¹⁰ Cf *Catecisme de l'Església Catòlica*, nn. 36-38.

¹¹ *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 234.

¹² *Ibid.*, Núm. 237.

¹³ Sant Josepmaria, *Carta* 19-III-1967, n. 55.

Demano a sant Josepmaria que ens entestem a pronunciar la paraula credo, crec, amb la passió santa amb què ell la repetia en moltes ocasions al llarg de la jornada. També ens aconsellava: *Aprèn a lloar el Pare i el Fill i l'Esperit Sant. Aprèn a tenir una especial devoció a la Santíssima Trinitat: crec en Déu Pare, crec en Déu Fill, crec en Déu Esperit Sant; espero en Déu Pare, espero en Déu Fill, espero en Déu Esperit Sant; estimo Déu Pare, estimo Déu Fill, estimo Déu Esperit Sant. Crec, espero i estimo la Trinitat Beatíssima*¹⁴. I continuava: *Fa falta, aquesta devoció, com un exercici sobrenatural de l'ànima, que es tradueix en actes del cor, encara que no sempre s'expressi en paraules*¹⁵. Traiem partit d'aquestes recomanacions? Volem "creure" com Déu espera que ho fem? Ens aporta seguretat aquest creure en Déu omnipotent i etern?

El primer article del Credo constitueix la roca ferma sobre la qual es basen la fe i la conducta cristiana. Com deia Benet XVI el dia abans d'inaugurar l'Any de la fe, **hem d'aprendre la lliçó més senzilla i fonamental del Concili [Vaticà II], és a dir, que el cristianisme en la seva essència consisteix en la fe en Déu, que és Amor trinitari, i en l'encontre, personal i comunitari, amb Crist, que orienta i guia la vida: tota la resta es dedueix d'això(...). El Concili ens recorda que l'Església, en tots els seus components, té la tasca, el manament, de transmetre la paraula de l'amor de Déu que salva, perquè sigui escoltada i acollida la crida divina que conté en ella la nostra benaurança eterna**¹⁶.

Resulta, doncs, necessari aprofundir més i més en el primer article de la fe. Crec en Déu!: Aquesta primera afirmació s'alça com la més fonamental. Tot el símbol parla de Déu i, si es refereix també a l'home i al món, ho fa per la seva relació amb Déu. Altres articles d'aquesta professió de fe depenen del primer: ens empenyen a conèixer millor Déu tal com es va revelar progressivament als homes. En conseqüència, per contenir una cosa tan fonamental, cal que no admetem cap mena de cansament per comunicar-ho a d'altres. Com us recordava al començament d'aquestes línies, no ens mancarà l'ajuda divina per complir aquesta tasca.

Durant el mes de novembre, la litúrgia ens convida a considerar de manera especial les veritats eternes. Amb sant Josepmaria us repeteixo: *cal que no perdem mai de vista aquesta finalitat sublim a la qual hem estat destinats. Què en trauria l'home de guanyar tot el món si perdia la vida? Què no donaria l'home a canvi de la seva vida? (Mt 16, 26). Únic és el nostre últim fi, de fet sobrenatural, que recull, perfecciona i eleva el nostre fi natural, perquè la gràcia suposa, recull, sana, aixeca i engrandeix la naturalesa*¹⁷.

¹⁴ Sant Josepmaria, *Forja*, n. 296.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 10-X-2012.

¹⁷ Sant Josepmaria, *Carta 19-III-1967*, n. 59.

Convencem-nos que viure el Credo, integrar-lo en tota la nostra existència, ens farà entendre millor i estimar més la nostra estupenda dependència de Déu, assaborir l'alegria incomparable d'ésser i de saber-nos fills seus. El Catecisme de l'Església Catòlica ens recorda que la fe comporta conseqüències immenses per a la nostra vida. Ens impulsa, en primer lloc, a reconèixer la grandesa i majestat de Déu, adorant-lo; a romandre en una actitud constant d'acció de gràcies pels seus beneficis; a valorar la veritable dignitat de tots els homes i dones, creats a imatge i semblança de Déu i, per això, dignes de veneració i respecte; a usar rectament de les coses creades que el Senyor ha posat al nostre servei; a confiar en Ell en totes les circumstàncies, i especialment en les adverses¹⁸.

«Crec en un sol Déu, Pare totpoderós, creador del cel i de la terra, de totes les coses visibles -com és aquest món on passem la nostra breu vida- i invisibles - com són els esperits purs que anomenem també àngels- i també creador, en cada home, de l'ànima espiritual i immortal»¹⁹. Així començava Pau VI el Credo del Poble de Déu el 1968, en concloure l'any de la fe que havia convocat per commemorar el XIX centenari del martiri dels sants apòstols Pere i Pau.

Conscient de la riquesa inesgotable que conté la revelació, i assistida constantment pel diví Paràclit, l'Església ha anat aprofundint amb la raó en el misteri de la Trinitat. Gràcies a l'esforç de generacions de sants -Pares i Doctors de l'Església-, ha aconseguit il·luminar d'alguna manera aquest gran misteri de la nostra fe, davant del qual -com deia el nostre Pare- "ens quedem bocabadats" cada dia, alhora que desitgem augmentar el nostre tracte amb cadascuna de les tres Persones divines.

«Déu és únic però no solitari»²⁰, afirma un antiquíssim símbol de la fe. En comentar, el Catecisme de l'Església Catòlica explica que això és així perquè «"Pare", "Fill", "Esperit Sant" no són simplement noms que designen modalitats de l'ésser diví, ja que són realment diferents entre si: "Qui és el Fill no és el Pare, i el Pare no és el Fill, ni l'Esperit Sant és el Pare o el Fill"»²¹. No imagineu quin goig va experimentar el nostre Fundador, a Marsella, en veure en un dibuix, sobre una pedra tallada, la referència a la Trinitat, que va voler col·locar a la Cripta de l'Església prelatícia.

¹⁸ Cf Catecisme de l'Església Catòlica, nn. 222-227.

¹⁹ Pau VI, *professio fidei*, 30-VI-1968.

²⁰ *Fides Damasi* (DS 71). Símbol de la fe atribuït al Papa sant Damas.

²¹ *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 254. El text citat prové del Concili XI de Toledo, any 675 (DS 530).

Crec en un sol Senyor, Jesucrist, Fill unigènit de Déu, nascut del Pare abans de tots els segles. Déu nat de Déu, Llum resplendor de la Llum, Déu veritable nascut del Déu veritable, engendrat, no pas creat, de la mateixa naturalesa del Pare: per ell tota cosa fou creada.

Continuo ara amb el segon article del Credo. *I en un sol Senyor, Jesucrist, Fill Unigènit de Déu, nascut del Pare abans de tots els segles. Déu nat de Déu, Llum resplendor de la Llum, Déu veritable nascut del Déu veritable, engendrat, no pas creat, de la mateixa naturalesa del Pare: per ell tota cosa fou creada*²².

En Déu, la generació és absolutament espiritual. Per això, «per analogia amb el procés gnoseològic de la ment humana, pel qual l'home, coneixent-se a ell mateix, produeix una imatge d'ell mateix, una idea, un "concepte"(...), que del llatí *verbum* sovint és anomenada verb interior, nosaltres ens atrevim a pensar en la generació del Fill o "concepte" etern i Verb interior de Déu. Déu, coneixent-se a Ell mateix, engendra el Verb-Fill, que és Déu com el Pare. En aquesta generació, Déu és -ahora- Pare, com qui engendra, i Fill, com aquell que és engendrat, en la suprema identitat de la Divinitat, que exclou una pluralitat de "déus". El Verb és el Fill de la mateixa naturalesa del Pare i és amb Ell el Déu únic de la revelació de l'Antic i del Nou Testament»²³. No m'aturo ara en la Persona de l'Esperit Sant, únic Déu amb el Pare i amb el Fill.

Certament no és possible eliminar la foscor que troba la nostra ment, en pensar en *Aquell que habita en una llum inaccessible*²⁴. Ni la intel·ligència dels homes, ni la dels àngels, ni la de qualsevol altra criatura, és capaç de comprendre la inesgotable Essència divina: si el comprens, no és Déu, expressa un conegut aforisme. No obstant això, les nostres ànimes, creades per Déu i per a Déu, tenen ànsies de conèixer millor el Creador i Pare, per estimar-lo i glorificar-lo més, de veure a la Trinitat i gaudir de la seva presència eterna.

A aquest propòsit, Benet XVI ens anima els creients a no conformar-nos mai amb el coneixement de Déu que hàgim pogut assolir. **Les alegries més veritables** -deia en una audiència recent- **són capaces d'alliberar en nosaltres la sana inquietud que porta a ser més exigents -voler un bé més alt, més profund- i percebre cada vegada amb més claredat que res finit pot omplir el nostre cor. Aprendre així a tendir, desarmats, vers aquest bé que no podem construir o procurar-nos amb les nostres forces, a no deixar-nos desanimar per la fatiga o els obstacles que vénen del nostre pecat**²⁵.

Sant Ireneu de Lió, un dels primers Pares que es va esforçar per penetrar en el misteri de l'acció creadora de la Trinitat, explicava que «només hi ha un Déu (...): és el Pare, és Déu, és el

²² Missal Romà, Símbol nicensoconstantinopolità.

²³ Beat Joan Pau II, Discurs en la catequesi general, 6-XI-1985, n. 3.

²⁴ 1 Tm 6, 16.

²⁵ Benet XVI, Discurs en l'audiència general, 7-XI-2012.

Creador, és l'autor, és l'Ordinador. Ha fet totes les coses per ell mateix, és a dir, pel seu Verb i per la seva Saviesa, "pel Fill i l'Esperit"»²⁶. I, acudint a una manera gràfica, metafòrica, d'expressar-se -ja que no hi ha cap desigualtat entre les persones divines-, afegia que el Fill i el Defensor són com les "mans" del Pare en la creació. Així ho recull el Catecisme de l'Església Catòlica, que conclou: «La creació és obra comuna de la Santíssima Trinitat»²⁷. En aquesta absoluta unitat d'acció, l'obra creadora s'atribueix a cada persona divina segons allò que li es propi a cadascuna. I així es diu que correspon al Pare com a Principi últim de l'ésser, el Fill com a Model suprem, i l'Esperit Sant com a Amor que impulsa a comunicar béns a les criatures.

Meditem, filles i fills meus, amb actitud d'adoració profunda, aquestes grans veritats. I us insisteixo que preguem a Déu, com aconsellava sant Josepmaria, que tinguem necessitat de tractar cadascuna de les Persones divines, distingint-les.

*Al principi existia el qui és la Paraula. La Paraula estava amb Déu i la Paraula era Déu.(...) Per ell tot ha vingut a l'existència, i res no hi ha vingut sense ell*²⁸. En Déu Fill, amb el Pare i l'Esperit Sant, en l'omnipotència, saviesa i amor de l'únic Déu, hi ha l'origen i la finalitat última de totes les criatures, espirituals i materials, i especialment dels homes i les dones.

És tan gran la bondat de Déu, que va voler crear els nostres primers pares a imatge i semblança seva²⁹, i va marcar en ells i en els seus descendents una profunda empremta, una participació de la Saviesa increada que és el Verb, en infondre en les seves ànimes la intel·ligència i la voluntat lliure. Tanmateix, són molts els qui ho desconeixen, o ho ignoren, o ho posen com entre parèntesi, prenent col·locar l'home en el centre de tot. Com feia mal al nostre Pare aquesta paupèrrima visió d'alguna gent! Així ho comentava, per exemple, durant una reunió familiar en començar l'any 1973, fent en veu alta la seva oració personal. ***Alguns pretenen una Església antropocèntrica, en comptes de teocèntrica. És una pretensió absurda. Totes les coses han estat fetes per Déu i per a Déu: Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod factum est (Jn 1, 3). És un error, terrible, convertir l'home en el pinacle de tot. No val la pena treballar per a l'home, sense més. Hem de treballar per a l'home, però per amor de Déu. Si no, no es fa res de profit, no es pot perseverar***³⁰.

El Senyor espera dels cristians que tornem a alçar-lo -amb la pregària, amb el sacrifici, amb el treball professional santificat- sobre el cim de totes les activitats humanes, que procurem que regni en el més profund dels cors, que vivifiquem amb la seva doctrina la societat civil i les seves institucions. ***De nosaltres depèn en part*** -us repeteixo amb sant Josepmaria- ***que moltes***

²⁶ Sant Ireneu de Lió, Contra les heretgies 2, 30, 9 (PG 7, 822).

²⁷ Catecisme de l'Església Catòlica, n. 292; cf. sant Ireneu de Lió, Contra les heretgies 4, 20, 1 (PG 7, 1032).

²⁸ Jo 1, 1-3.

²⁹ Cf. Gn 1, 26.

³⁰ Sant Josepmaria, Notes d'una reunió familiar, 1-I-1973.

*ànimes no romanguin ja a les fosques, sinó que caminin per camins que porten fins a la vida eterna*³¹. Amb quina pietat preguem l'oració de les Preces *Ad Trinitatem Beatissimam*? Com li donem gràcies per la seva perfecció infinita? Com estimem profundament aquest misteri central de la fe i, per tant, de la nostra vida?

Sabem que en la Bíblia la Paraula de Déu és a l'origen de la creació: totes les criatures, des dels elements còsmics -sol, lluna, firmament- obeeixen a la Paraula de Déu, hi ha quant han estat "cridats" per ella. Aquest poder creador de la Paraula de Déu s'ha concentrat en Jesucrist, el Verb fet carn, i passa també a través de les seves paraules humanes, que són el veritable "firmament" que orienta el pensament i el camí de l'home a la terra³². Meditem, doncs, sovint, les paraules de Crist que es recullen en l'Evangelí i, en general, en tot el Nou Testament. Procurem treure llums noves d'aquesta consideració, per aplicar-les a la nostra existència quotidiana. Us suggereixo que, conforme l'exemple del nostre Pare, cada temps de meditació sigui un diàleg viscut amb esforç: el Senyor ens veu, ens sent, és amb nosaltres, filles i fills seus.

No oblidem que, a partir del dia 17, l'Església entona les anomenades antífones majors, amb les quals es prepara de manera immediata per a la Nativitat del Senyor. La primera és aquesta: *Oh Saviesa, que vares brollar dels llavis de l'Altíssim, abastant de l'un a l'altre confí i ordenant tot amb fermesa i suavitat: veniu i mostreu-nos el camí de la salvació*³³. És una urgent invocació al Verb encarnat, de qui el naixement de la Mare de Déu som a punt de commemorar. Perquè **la Saviesa que neix a Betlem és la Saviesa de Déu (...), és a dir, un disseny diví que per molt de temps va romandre amagat i que Déu mateix va revelar en la història de la salvació. En la plenitud dels temps, aquesta saviesa va prendre un rostre humà, el rostre de Jesús**³⁴.

Preparem-nos amb fe per a aquesta gran festa, que és la festa de l'alegria per antonomàsia. Visquem-la amb tota la humanitat. Visquem-la amb tots els fidels de l'Obra. Acudim a aquesta cita amb la decisió ferma de contemplar la grandesa infinita i la humilitat de Jesucrist, que va prendre la nostra naturalesa -una altra manifestació de com ens estima-, i no ens cansem de mirar Maria i Josep, mestres fantàstics de pregària, d'amor a Déu.

La Paraula que es fa carn és el Verb etern de Déu, que ens ha guanyat la condició d'ésser en Ell fills de Déu: *mireu quin amor tan gran ens ha mostrat el Pare: que siguem anomenats fills de Déu, que de fet ho som!*³⁵. I comenta sant Josepmaria: ***Fills de Déu, germans del Verb fet carn, d'Aquell de qui fou dit: en ell hi havia la vida, i la vida era la llum dels homes. (Jn 1, 4).***

³¹ Sant Josepmaria, Carta 11-III-1940, n. 3.

³² Benet XVI, Paraules a l'Àngelus, 18-XI-2012.

³³ Litúrgia de les Hores, Vespres del 17 de desembre, *Antífona ad Magnificat*.

³⁴ Benet XVI, Homília en les Vespres del 17-XII-2009.

³⁵ 1 Jo 3, 1.

*Fills de la llum, germans de la llum: això som. Portadors de l'única flama capaç d'encendre els cors fets de carn*³⁶. Desitjo que no faltem a aquesta cita de la celebració de l'arribada de Déu a la terra: considerem en aquests dies com és el nostre esforç per millorar l'estar amb Jesús, el viure amb Jesús, l'ésser de Jesús.

³⁶ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 66.

Crec en Jesucrist que per nosaltres els homes i per la nostra salvació, davallà del cel. I, per obra de l'Esperit Sant, s'encarnà de la Verge Maria

Al llarg de les santes festes del Nadal, ens hem acostat moltes vegades a la cova de Betlem per contemplar Jesús en braços de la seva mare. Hi hem anat per adorar-lo, moguts també pel desig de representar d'alguna manera la humanitat sencera. I avui, en començar l'any nou, llegim amb emoció a la segona lectura de la missa unes paraules de sant Pau: *en arribar la plenitud del temps, Déu envià el seu Fill, nascut de dona, nascut sota la Llei, per redimir als qui estaven sota la Llei, per tal que rebéssim l'adopció de fills*³⁷.

A les nostres ànimes creix l'afany de comunicar a tothom aquesta bona nova, com repetia, ¡amb novetat!, el nostre Pare, en arribar aquestes festes del naixement del Senyor. *Voldríem que el tractessin molt bé en tots els racons, que el rebessin amb afecte al món sencer. I haurem procurat cobrir el silenci indiferent dels qui no el coneixen o no l'estimen, entonant nadales, aquestes cançons populars que canten petits i grans en tots els països de vella tradició cristiana. Us heu fixat que sempre parlen d'anar a veure, a contemplar, el Nen Déu? Com els pastors, aquella nit venturosa: van venir a corre-cuita, i van trobar Maria i Josep, amb el Nen reclinat a la menjadora (Lc 2, 16)*³⁸.

Plens de sorpresa, hem contemplat en els dies passats aquesta gran manifestació de la benevolència divina. No parem de sorprendre'ns! *Cal mirar el Nen, Amor nostre, en el bressol. Hem de mirar-lo sabent que ens trobem davant un misteri. Ens cal acceptar el misteri per la fe i, també per la fe, aprofundir-ne el contingut*³⁹. Per això, a més d'imitar els pastors que van acudir de pressa a la gruta, podem fixar-nos en l'exemple dels reis, els quals recordarem la propera solemnitat de l'epifania. Gràcies a la seva fe humil, aquells homes van superar les dificultats que van trobar en el seu prolongat viatge. Déu va il·luminar els seus cors perquè, en la llum d'una estrella, descobrissin l'anunci del naixement del Messies. Van ser dòcils, i aquesta disponibilitat els va menar fins a Betlem. *Van entrar a la casa, veieren el nen amb Maria, la seva mare, es prostraren a terra i el van adorar. Després van obrir les seves arquetes i li oferiren presents: or, encens i mirra*⁴⁰.

Siguem també nosaltres dòcils a les mocions de la gràcia, que ens arriben per mitjà dels sacraments, també en la pregària personal, en meditar les escenes de l'evangeli, i en acceptar de bon grat els consells de la direcció espiritual, mirant de posar-los en pràctica. Resulta totalment lògica l'exhortació de sant Tomàs d'Aquino: «A causa de la debilitat de la ment humana, i de la

³⁷ Missal Romà, solemnitat de santa Maria Mare de Déu, segona lectura (Gal 4, 4-5).

³⁸ Sant Josepmaria, *Notes d'una meditació*, 25-XII-1973.

³⁹ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 13.

⁴⁰ Mt 2, 11.

mateixa manera que necessita ser conduïda al coneixement de les coses divines, així requereix també ser conduïda a l'amor com de la mà, per mitjà d'algunes coses sensibles que ens resulten fàcilment conegudes. I entre aquestes, la principal és la Humanitat de Jesucrist, segons el que diem en el prefaci de Nadal: "Perquè coneixent Déu visiblement, siguem per Ell arrabassats a l'amor de les coses invisibles"»⁴¹.

El credo de la missa exposa amb molta senzillesa el misteri de l'Encarnació redemptora, en confessar que el Fill de Déu, per nosaltres, els homes, i per la nostra salvació va baixar del cel, i per obra de l'Esperit Sant, s'encarnà de Maria, la Verge, i es va fer home⁴². En aquestes poques paraules, que pronunciem o cantem acompanyades d'una reverència profunda, es narra l'esdeveniment central de la història, que ens ha obert les portes del Cel. En aquest text, com en una filigrana, s'escolta el ressò de les tres narracions de l'Encarnació que ens transmeten els evangelis. Sant Mateu, en relatar l'anunciació del misteri a sant Josep, posa en boca de l'àngel els mateixos termes referents al Fill de la Verge Maria: *li posaràs el nom de Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble*⁴³. L'encarnació i el naixement de Jesús manifesten la infinita bondat divina: com no podíem tornar a Déu per les nostres pròpies forces, a causa del pecat - l'original i els personals-, Ell va sortir a trobar-nos: *Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi cap dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna*⁴⁴. Us recordo aquella consideració del nostre Pare, amb la qual ens urgia a viure una fe actual, profunda: *s'acaba perdent la fe, si no ens quedem bocabadats davant els misteris de Déu*⁴⁵. Cuidem amb delicadesa el tracte amb Jesús? Agraïm aquesta omnipotència del Senyor que reclama la nostra submissió, com a prova d'amor?

*Verbum caro factum est*⁴⁶. El Verb de Déu no tan sols s'ha acostat per parlar-nos, com abans en l'Antic Testament, sinó que s'ha fet un de nosaltres, descendent d'Adam i Eva, en prendre carn i sang de la Mare de Déu, igual en tot a nosaltres excepte en el pecat⁴⁷. Ha volgut venir al món per ensenyar-nos que poden ser divins tots els camins de la terra, tots els estats, totes les professions, totes les feines honestes⁴⁸, i ens insta que els recorreguem santament, amb perfecció sobrenatural i humana. El Déu amb nosaltres se'ns acosta infinitament i meravellosa!

Sant Lluc, en narrar l'anunciació a la Mare de Déu, recull la conversa de l'arcàngel Gabriel amb Maria, explicant-li el disseny de Déu: *L'Esperit Sant vindrà sobre teu i el poder de l'Altíssim et cobrirà amb la seva ombra; per això el fruit que naixerà serà sant i l'anomenaran*

⁴¹ Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Teològica, II-II*, q. 82, a. 3 ad 2.

⁴² Missal Romà, ordinari de la missa, símbol nicenoconstantinopolità.

⁴³ Mt 1, 21

⁴⁴ Jo 3, 16.

⁴⁵ Sant Josepmaria, *Notes d'una conversa*, 25-X-1973.

⁴⁶ Jo 1, 14.

⁴⁷ Cf. He 4, 15.

⁴⁸ Sant Josepmaria, *Converses*, n. 26.

*Fill de Déu*⁴⁹. En santa Maria convergeix la mirada amorosa de les tres persones divines, que l'havien triat des de l'eternitat per ser l'autèntica arca de l'Aliança, el refugi dels pecadors, perquè en el seu si puríssim prendria carn humana el Fill de Déu. La seva resposta immediata i decidida *-fiat mihi secundum verbum tuum, es compleixin en mi les teves paraules*⁵⁰ - va obrir pas a aquest misteri gran i consolador. Cada dia, en recitar l'àngelus, commemorem aquest moment singular de la història de la salvació. Amb quina devoció brolla la nostra pregària? Donem gràcies a la Mare de Déu des del fons de l'ànima, pel seu lliurament total al compliment del disseny diví? Assaborim més i més la consideració de sant Josepmaria: ***Oh, Mare, Mare!: amb aquesta paraula vostra —fiat— ens heu fet germans de Déu i hereus de la seva glòria.— Beneïda sigueu!***⁵¹.

Totes aquestes raons, i moltes més que podria enumerar, es poden resumir en una sola: «El Verb es va encarnar per fer-nos "partícips de la naturalesa divina"(2 Pe 1, 4): "Perquè tal és la raó per la qual el Verb es va fer home, i el Fill de Déu, Fill de l'home: perquè l'home, en entrar en comunió amb el Verb, i rebre així la filiació divina, es convertís en fill de Déu"»⁵².

Jesucrist és realment la segona persona de la Santíssima Trinitat: el Fill de l'etern Pare que ha assumit veritablement la nostra naturalesa humana, sense deixar de ser Déu. Jesús no és un ésser en part diví i en part humà, com una barreja impossible de la divinitat i la humanitat. *És perfectus Deus, perfectus homo*, com proclamem al Quicumque o Símbol Atanasià. Esforcem-nos per endinsar-nos a fons en aquesta veritat, demanem al Paràclit que ens il·lumini per captar-la amb més profunditat, convertint-la en vida de la nostra vida, i per comunicar-la amb sant entusiasme als altres. No oblidem que hem de palesar en tot moment, en qualsevol circumstància, l'orgull sant de ser germans de Jesús, fills de Déu Pare en Crist.

Considerem-ho un cop més: «La fe veritable és que creiem i confessem que Nostre Senyor Jesucrist, Fill de Déu, és Déu i home. És Déu, engendrat de la mateixa substància del Pare abans del temps, i home, engendrat de la substància de la seva Mare santíssima en el temps. Perfecte Déu i perfecte home: que subsisteix amb ànima racional i carn humana. És igual al Pare segons la divinitat, menor que el Pare segons la humanitat. I, encara que és Déu i home, no són dos Cristos, sinó un sol Crist. Un, no per conversió de la divinitat en cos, sinó per assumptió de la humanitat en Déu. Un absolutament, no per confusió de substància, sinó en la unitat de la persona»⁵³.

⁴⁹ Lc 1, 35.

⁵⁰ Lc 1, 38.

⁵¹ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 512.

⁵² Catecisme de l'Església Catòlica. n. 460. La citació prové de sant Ireneu de Lió, *Contra les heretgies*, 3, 19, 1 (PG VII / 1, 939).

⁵³ Símbol Quicumque 30-36 (Denz. 76).

Evidentment ens trobem davant un misteri tan esplendorós que la raó queda enlluernada en considerar-lo. Succeeix -i l'analogia resulta molt pobre- com quan algú intenta mirar directament el sol i ha d'apartar-ne els ulls perquè no pot resistir tanta claror. Davant el misteri de l'Encarnació, no hi ha més alternativa que aquella que assenyalava el nostre Pare: calen les disposicions humils de l'ànima cristiana: *no voler reduir la grandesa de Déu als nostres pobres conceptes, a les nostres explicacions humanes, sinó comprendre que aquest misteri, en la seva obscuritat, és una claror que guia la vida dels homes*⁵⁴.

⁵⁴ Sant Josepmaria, És Crist que passa, n. 13.

Crec en Jesucrist, que s'encarnà de la Verge Maria i es féu home.

Precisament a la gruta de Betlem es manifesta no només la infinita caritat de Déu vers les seves criatures, sinó també la seva insondable humilitat. Aquest Nen que emet els primers vagits, que té fred, que té necessitat de l'escalf de Maria i de Josep, és el Déu totpoderós i etern, que, sense abandonar el Cel per venir a la terra, va voler despullar-se de la glòria de la seva divinitat: era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no res: prengué la condició d'esclau i es féu semblant als homes ⁵⁵. Davant tan meravellosa realitat, s'entén que el nostre Pare exclamés amb freqüència: *per què m'estimeu tant, Senyor?*

La paradoxa cristiana -comenta Benet XVI- **consisteix precisament en la identificació de la Saviesa divina, és a dir, el Logos etern, amb l'home Jesús de Natzaret i amb la seva història. No hi ha solució a aquesta paradoxa, si no és en la paraula "Amor", que en aquest cas naturalment s'ha d'escriure amb "A" majúscula, ja que es tracta d'un amor que supera infinitament les dimensions humanes i històriques**⁵⁶.

Perquè quedés clar que la humilitat és imprescindible per rebre la llum de l'Encarnació, l'Escriptura ens explica que els primers testimonis de l'anorreament diví -a part de Maria i de Josep- van ser uns pobres pastors que vetllaven els seus ramats al voltant de Betlem; gent plana i poc considerada pels altres. El Senyor es va fixar en ells perquè «el que atreu la benevolència de Déu és sobretot la humilitat del cor»⁵⁷. El mateix Jesús, anys més tard, donarà gràcies al seu Pare celestial: *perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos. Sí, Pare, així t'ha plagut de fer-ho*⁵⁸.

També els reis van reconèixer el Messies perquè van ser senzills, generosament atents al signe diví. Nostre Senyor s'adreça a tots els homes, perquè hi vagin a l'encontre, perquè siguin sants. No crida solament els reis mags, que eren savis i poderosos; abans havia enviat als pastors de Betlem, no ja un estel, sinó un dels seus àngels (cf. Lc 2, 9). ***Però, pobres o rics, savis o no tan savis, han de fomentar en l'ànima la disposició humil que permet d'escoltar la veu de Déu***⁵⁹.

Recordo amb emoció les vegades que sant Josepmaria posava davant dels nostres ulls l'escena del naixement del Senyor. Parlava de la càtedra de Betlem, on Jesús Nen ens imparteix moltes lliçons, entre altres, i especialment, la de la humilitat, perquè aprenguem a retre el nostre orgull i la nostra supèrbia, contemplant al diví Infant. Admirarem a més que, en fixar-se en la Mare

⁵⁵ Fl 2, 6-7.

⁵⁶ Benet XVI, *Homilia en les vespres* del 17-XII-2009.

⁵⁷ Beat Joan Pau II, *Discurs en l'audiència general*, 6-XI-1996.

⁵⁸ Mt 11, 25-26.

⁵⁹ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 33.

de Déu per fer-la mare seva, el va atraure especialment la seva humilitat, la seva petitesa: perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa. Des d'ara totes les generacions em diran benaurada⁶⁰[24].

Aquesta disposició, que hem de demanar al Senyor, no exclou l'aspiració a assolir més eficàcia en la tasca que ens ocupa cada un, posant tots els mitjans humans al nostre abast per millorar, per honorar Déu amb la nostra feina. Al contrari, com exposa el Sant Pare, **es tracta d'estudiar, d'aprofundir en els coneixements mantenint un esperit de "petits", un esperit humil i senzill, com el de Maria, la "Seu de la Saviesa". Quantes vegades hem tingut por d'atansar-nos a la cova de Betlem perquè estàvem preocupats que pogués ser obstacle per al nostre esperit crític i per a la nostra "modernitat"! En canvi, en aquesta cova cada un de nosaltres pot descobrir la veritat sobre Déu i la veritat sobre l'home, sobre si mateix. En aquest Nen, nascut de la Verge, ambdues veritats s'han trobat: l'anhel de la vida eterna per part de l'home va entendre el cor de Déu, que no es va avergonyir d'assumir la condició humana⁶¹.**

En considerar l'amor immens de Déu als homes, que es manifesta sobretot en el misteri de l'Encarnació, *ens sentim remoguts*: així comença el nostre Pare l'homilia "Vers la santedat"⁶², i penso que nosaltres també desitgem assumir aquesta disposició interior en recitar el Credo. Amb quina gratitud ho confessem, en afirmar que el Verb etern de Déu va prendre carn en el si de la Mare de Déu, per obra de l'Esperit Sant, i es va fer home! Al compàs d'aquestes paraules ens inclinem profundament -en dues ocasions a l'any, ens agenollem-, **perquè el vel que amagava Déu, per dir-ho d'alguna manera, s'obre i el seu misteri insondable i inaccessible ens toca: Déu passa a ser Emmanuel, 'Déu amb nosaltres'. Quan escoltem les misses compostes pels grans mestres de la música sacra —penso per exemple en la Missa de la coronació, de Mozart— notem fàcilment que es deté de manera particular en aquesta frase, com volent expressar amb el llenguatge universal de la música allò que les paraules no poden manifestar: el misteri gran de Déu que s'encarna i es fa home⁶³.**

En les setmanes anteriors, hem seguit els passos de Jesús a la terra ajudats per la litúrgia: primer al taller de Natzaret i després pels camins de Judea i Galilea. Us suggereixo que ara, en meditar aquest gran misteri del Déu fet home, ens aturem en els diversos moments de la vida terrenal del Senyor. Perquè Jesús no només va tenir un veritable naixement humà a Betlem, sinó que va caminar entre nosaltres durant més de trenta anys, portant una existència plenament humana. Sant Josepmaria ens movia a agrair-li que hagi pres la nostra carn, assumint-la amb

⁶⁰ Lc 1, 48.

⁶¹ Benet XVI, *Homilia en les vespres* del 17-XII-2009

⁶² Cf Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 294.

⁶³ Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 2-I-2013.

totes les conseqüències, i insistia: ***Déu no s'ha vestit d'home: s'ha encarnat***⁶⁴. El concili Vaticà II ens recorda que el Fill de Déu «va treballar amb mans d'home, va pensar amb intel·ligència d'home, va obrar amb voluntat d'home, va estimar amb cor d'home. Nascut de Maria Verge, es va fer veritablement un dels nostres, semblant en tot a nosaltres, llevat del pecat»⁶⁵.

Mentre pensem en la vida del Senyor, és molt important **recuperar la sorpresa davant aquest misteri, deixar-nos embolcallar per la grandesa d'aquest esdeveniment: Déu, el veritable Déu, Creador de tot, va recórrer com a home els nostres camins, entrant en el temps de l'home, per comunicar-nos la vida (cf. 1 Jn 1, 1-4)**⁶⁶. Continuem, doncs, amb l'auxili de la gràcia, en les conseqüències d'aquest fer-se Déu home perfecte: Jesús ens dóna exemple de com comportar-nos en tot moment -d'acord amb la dignitat que ens ha portat- com a veritables fills de Déu. Durant l'any litúrgic, rememorarem novament, amb un sentit nou, els seus principals ensenyaments. Mirem d'assimilar-los personalment, procurant reproduir-los en la nostra existència quotidiana: aquest és el camí segur -no n'hi ha cap altre- per assolir la santedat a la qual el Senyor crida tots els cristians. Ell mateix va assenyalar en l'Evangeli: *Jo sóc el camí, la veritat i la vida. Ningú no arriba al Pare si no és per mi*⁶⁷.

Des de molt jove, als qui s'acostaven a la seva tasca pastoral -i als que ell mateix cercava per portar-los al Senyor, perquè les pauses no tenen cabuda en l'apostolat-, sant Josepmaria els mostrava el camí per seguir Crist en la vida ordinària. Déu li va concedir una llum especial per descobrir el contingut salvífic de l'existència de Crist a Natzaret, que -com afirma el Catecisme de l'Església catòlica- «permet a tots els homes de tenir comunió amb Jesús pels camins més ordinaris de la vida»⁶⁸. Ho va afirmar expressament Benet XVI en reconèixer que en la conducta i en els escrits del nostre fundador llueix amb força particular un raig de llum divina continguda en l'Evangeli, precisament per haver ensenyat que la santedat pot i s'ha d'assolir en les circumstàncies normals de la existència cristiana⁶⁹, composta d'hores de treball, de dedicació a la família, de relacions professionals i socials ...

En efecte, Déu va posar al cor de sant Josepmaria ***l'ansia de fer entendre a persones de qualsevol estat, de qualsevol condició o ofici, aquesta doctrina: que la vida ordinària pot ésser santa i plena de Déu, que el Senyor ens crida a santificar la feina corrent, perquè en això també està la perfecció cristiana***⁷⁰. I el va il·luminar per fundar l'Opus Dei, *camí de santificació en el treball professional i en l'acompliment dels deures ordinaris del cristià*⁷¹. El seu esperit és

⁶⁴ Sant Josepmaria, *Notes d'una meditació*, 25-XII-1972.

⁶⁵ Concili Vaticà II, *Const. past. Gaudium et spes*, n. 22.

⁶⁶ Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 9-I-2013.

⁶⁷ Jo 14, 6.

⁶⁸ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 533.

⁶⁹ Cf Benet XVI, *Exhort. apost. Verbum Domini*, 30-IX-2010, n. 48.

⁷⁰ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 148.

⁷¹ Oració a sant Josepmaria.

una guia segura per als qui volen trobar Crist, anar rere d'ell i estimar-lo enmig dels afanys terrenals, en totes les cruïlles de la terra.

El misteri de l'Encarnació ens parla del lliurament de Déu a tota la humanitat. El Verb diví, **fent-se carn, volia ser un regal per als homes, es va lliurar per nosaltres (...),va prendre la nostra humanitat per donar-nos la seva divinitat. Aquest és el gran regal. També en el nostre donar -explica el Sant Pare- fins i tot no és important que un regal sigui car o no; els que no poden donar una mica d'ells mateixos, sempre donen molt poc. De fet, de vegades es cerca només reemplaçar el cor i el compromís de donar-se un mateix amb els diners, amb coses materials. El misteri de l'Encarnació significa que Déu no ha fet això: no ha donat quelcom, sinó que ha lliurat el seu Fill unigènit⁷². I el mateix espera de cadascuna, de cada un.**

⁷² Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 9-I-2013.

Crec que Jesucrist va ser crucificat després per nosaltres sota el poder de Ponç Pilat; patí i fou sepultat

Al fil dels suggeriments de la Carta apostòlica *Porta fidei*, avancem en la consideració dels articles del Credo en aquest Any de la Fe. Us convido a aprofundir en una altra de les veritats que confessem cada diumenge. Després de manifestar la nostra fe en l'Encarnació, se'ns impulsa a recordar la Passió, Mort i Sepultura de Nostre Senyor Jesús: fets històrics realment succeïts en un lloc i en un temps determinats, tal i com certifiquen no només els evangelis, sinó moltes altres fonts. Alhora, aquests esdeveniments autèntics, pel seu significat i els seus efectes, sobrepassen les meres coordenades històriques, ja que es tracta d'esdeveniments salvífics, és a dir, portadors de la salvació operada pel Redemptor.

La Passió i Mort del Senyor, i la seva Resurrecció, profetitzades en l'Antic Testament, enclouen una finalitat i un sentit sobrenatural únics. No va ser un home qualsevol, sinó el Fill de Déu fet home, el Verb encarnat, que es va immolar a la Creu per tots, en expiació dels nostres pecats. I aquest únic sacrifici de reconciliació es fa present en els nostres altars, de manera sacramental, cada vegada que se celebra la santa missa: amb quina pietat diària hem de celebrar o participar en el Sant Sacrifici!

Meditem amb calma el Credo. L'anomenat "Símbol dels Apòstols", que es pot recitar especialment durant la Quaresma, afirma que Nostre Senyor Jesucrist *patí sota el poder de Ponç Pilat, fou crucificat, mort i sepultat, davallà als inferns, ressuscità el tercer dia d'entre els morts*⁷³. El mateix -amb lleugeres variants- ensenya el símbol de fe que habitualment es diu a la missa, seguint la formulació dels primers Concilis ecumènics. El Catecisme de l'Església Catòlica ensenya que «la mort violenta de Jesús no va ser fruit de l'atzar dintre d'un concurs desgraciat de circumstàncies. Pertany al misteri del disseny de Déu, com sant Pere ho explica als jueus de Jerusalem i des del seu primer discurs de Pentecosta: "Va ser lliurat segons el disseny determinat de la presciència de Déu" (Ac 2, 23)⁷⁴.

Ho havia advertit abans el mateix Jesús: *El Pare m'estima, perquè dono la vida i després la recobro. Ningú no me la pren, sóc jo qui la dono lliurement. Tinc poder de donar-la i tinc poder de recobrar-la; aquest és el manament que he rebut del meu Pare*⁷⁵. D'aquesta manera, *l'abisme de malícia, que el pecat porta en si mateix, ha estat salvat per una Caritat infinita. Déu no abandona els homes(...). Aquest foc, aquest desig de complir el decret salvador de Déu Pare, emplena tota la vida de Crist, des del seu mateix naixement a Betlem. Durant tots els tres anys que els deixebles conviueren amb Ell, senten que repeteix incansablement que el seu aliment és fer la voluntat d'Aquell que l'envia* (cf. Jn 4, 34). *Fins que a mitja tarda del primer*

⁷³ Missal Romà, Símbol apostòlic.

⁷⁴ Catecisme de l'Església Catòlica, n. 599.

⁷⁵ Jo 10, 17-18.

*Divendres Sant, es conclougué la seva immolació. Inclinant el cap, va lliurar l'esperit (Jn 19, 30). Amb aquests mots, l'apòstol Sant Joan ens descriu la mort de Crist: Jesús, sota el pes de la Creu amb totes les culpes dels homes, mor per la força i per la vilesa dels nostres pecats*⁷⁶.

Quin agraïment hem de tenir a nostre Senyor, per l'amor incommensurable que ens ha demostrat! Lliurement i per amor ha ofert el sacrifici de la seva vida, no només per la humanitat presa en el seu conjunt, sinó per cadascuna, per cada un de nosaltres, com exposa sant Pau: *dilexit me et tradidit seipsum pro me*⁷⁷, em va estimar i es va lliurar a si mateix a la mort per mi. Més encara. Amb expressió forta, el mateix Apòstol apunta el sùmmum de l'amor redemptor de Jesucrist, en afirmar: *Al qui no havia experimentat el pecat, Déu, per nosaltres, li va carregar el pecat, perquè gràcies a ell experimentéssim la seva justícia salvadora*⁷⁸.

A aquest propòsit, deia Benet XVI en una audiència: **que meravellós i, ahora, sorprenent és aquest misteri! Mai no podrem meditar prou aquesta realitat. Jesús, malgrat la seva condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu com a propietat exclusiva, no va voler utilitzar la seva naturalesa divina, la seva dignitat gloriosa i el seu poder, com a instrument de triomf i signe de distància respecte a nosaltres. Al contrari, "es va despullar del seu rang", assumint la miserable i feble condició humana**⁷⁹.

«Segons el seu disseny de salvació -ensenya el Catecisme de l'Església Catòlica-, Déu va disposar que el seu Fill no solament "morís pels nostres pecats"(1Co 15, 3), sinó també "tastés" la mort, és a dir, conegués l'estat de mort, l'estat de separació entre l'ànima i el cos, durant el temps comprès entre el moment d'expirar a la creu i el moment de ressuscitar»⁸⁰. Així palesà, amb major evidència encara, la realitat de la mort de Jesús i l'extensió de la bona nova de la salvació a les ànimes que es trobaven al "xeol" o "infern", així anomena l'Escriptura l'estat en què es trobaven tots els difunts, privats de la visió de Déu perquè encara no s'havia dut a terme la Redempció. Però aquest "descens" de Crist va tenir efectes desiguals: «Jesús no va baixar als inferns per alliberar els condemnats ni per destruir l'infern de la condemna, sinó per deslliurar els justos que l'havien precedit»⁸¹: una mostra més de la justícia i la misericòrdia de Déu, que hem de valorar i agrair.

S'acosta la Setmana Santa; cerquem treure aplicacions personals de les escenes que la litúrgia ens mou a considerar. *Meditem sobre el Senyor ferit de cap a peus per amor nostre*⁸², convidava sant Josepmaria. Aturem-nos sense pressa en els últims moments del pas de Nostre Senyor per la terra. Perquè *a la tragèdia de la Passió es consuma la nostra pròpia vida i la*

⁷⁶Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 95.

⁷⁷*Gal 2, 20.*

⁷⁸*2Cor 5, 21.*

⁷⁹Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 8-IV-2009.

⁸⁰*Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 624.

⁸¹*Ibid.*, núm. 633.

⁸²Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 95.

història humana entera. La Setmana Santa no es pot reduir a un simple record, ja que és la consideració del misteri de Jesucrist, que es prolonga en les nostres ànimes; el cristià està obligat a ser alter Christus, ipse Christus. Un altre Crist, Crist mateix. Tots, pel Baptisme, hem estat constituïts sacerdots de la nostra pròpia existència, a fi d'oferir sacrificis espirituals, agradables a Déu, per Jesucrist, per dur a terme cadascuna de les nostres accions en esperit d'obediència a la voluntat de Déu, perpetuant així la missió del Déu—Home⁸³.

Preparem-nos ja per assistir amb profunda devoció a la litúrgia del Tríduum pasqual. Cada un, a més, pot fixar altres maneres concretes per aprofitar millor aquestes jornades. Al costat de les nombroses manifestacions existents de religiositat popular, com les processons, els ritus penitencials, no oblidem **que hi ha un exercici de pietat, el "via crucis", que durant tot l'any ens ofereix la possibilitat d'imprimir cada vegada més profundament en el nostre esperit el misteri de la Creu, d'avançar amb Crist per aquest camí, configurant així interiorment amb Ell⁸⁴.**

Revisquem amb pietat el via crucis durant la quaresma, cadascú de la manera que més l'ajudi: el que és important és meditar amb amor i agraïment la Passió del Senyor. Des de la pregària a Getsemaní fins a la mort i sepultura, els evangelis ens ofereixen abundant matèria per a la pregària personal. També ens poden servir les consideracions dels sants i de molts autors espirituals. Escoltem el suggeriment de sant Josepmaria: *Senyor meu i Déu meu, sota l'esguard amorós de la nostra Mare ens disposem a acompanyar-te pel camí del dolor, que va ser preu del nostre rescat⁸⁵*. Atrevim-nos a dir: *Mare meva, Verge dolorosa, ajuda'm a reviure aquelles hores amargues que el teu Fill volgué passar a la terra, perquè nosaltres, que som fets d'un grapat de fang, visquéssim a la fi in libertatem gloriae filiorum Dei, en la llibertat i la glòria dels fills de Déu⁸⁶*.

⁸³Ibid., núm. 96.

⁸⁴Benet XVI, *Discurs en l'audiència general*, 4-IV-2007.

⁸⁵Sant Josepmaria, *Via Crucis*, pròleg.

⁸⁶Ibid.

Crec que Jesucrist ressuscità el tercer dia, com deien ja les Escriptures

Ahir va començar el temps pasqual. L'al·leluia ple de joia que puja de la terra al cel en tots els racons del planeta, manifesta la fe indestructible de l'Església en el seu Senyor. Jesús, després de l'afrontosa mort a la creu, ha rebut de Déu Pare, per l'Esperit Sant, una nova vida -una vida plena de glòria en la seva humanitat santíssima- com confessem els diumenges en un dels articles del credo: el mateix Jesús -*perfectus homo*, home perfecte- que va patir la mort sota Ponç Pilat i va ser sepultat, aquest mateix ressuscità el tercer dia, segons les Escriptures⁸⁷, per no morir mai més i com a penyora de la nostra resurrecció futura i de la vida eterna que esperem. Diguem, doncs, amb l'Església: és realment just i necessari, és el nostre deure i salvació, glorificar-te sempre, Senyor, però més que mai en aquest temps en què Crist, la nostra pasqua, va ser immolat. Perquè Ell és l'anyell de Déu que lleva el pecat del món: morint, destrueix la nostra mort, i ressuscitant, restaura la vida⁸⁸.

Mirem d'aprofundir, amb l'ajuda del Paràclit, en aquest gran misteri de la fe, sobre el qual es recolza -com l'edifici sobre els fonaments- tota la vida cristiana. «El misteri de la resurrecció del Crist -ensenya el Catecisme de l'Església catòlica- és un esdeveniment real que ha tingut manifestacions històriques constatades, com ho testimonia el Nou Testament»⁸⁹. Ho explicava sant Pau als cristians de Corint. *Primer de tot us vaig transmetre el mateix ensenyament que jo havia rebut: Crist morí pels nostres pecats, com deien ja les Escriptures, i fou sepultat; ressuscità el tercer dia, com deien ja les Escriptures, i s'aparegué a Cefes i després als Dotze*⁹⁰.

El caràcter totalment excepcional de la resurrecció de Crist és que la seva humanitat santíssima, reunits de nou l'ànima i el cos per la virtut de l'Esperit Sant, ha estat completament transfigurada en la glòria de Déu Pare. És un fet històric del qual tenim testimonis plenament creïbles, però és, a la vegada i sobretot, objecte fonamental de la fe cristiana. El Senyor, «en el seu cos ressuscitat, passa de l'estat de mort a una altra vida més enllà del temps i de l'espai. En la Resurrecció, el cos de Jesús és ple del poder de l'Esperit Sant. Participa de la vida divina en l'estat de la seva glòria. Així sant Pau pot dir del Crist que és l'home celestial (cf. 1 Cor 15, 35-50)»⁹¹.

Meditem allò que sant Josepmaria va escriure en una de les homilies: ***Crist viu. Jesús és l'Emmanuel: Déu amb nosaltres. La seva Resurrecció ens revela que Déu no abandona els seus (...).***

⁸⁷ *Missal Romà, Símbol nicensoconstantinopolità.*

⁸⁸ *Missal Romà, Prefaci I de pasqua.*

⁸⁹ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 639.

⁹⁰ 1 Cor 15, 3-5.

⁹¹ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 646.

Crist viu en la seva Església. “Us dic la veritat: us convé que me’n vagi; perquè, si no me’n vaig, no us vindrà el Consolador; però si marxo, us l’enviaré”. Aquests eren els designis de Déu: Jesús, morint a la Creu, ens donava l’Esperit de Veritat i de Vida. Crist roman en la seva Església: en els seus sacraments, en la seva litúrgia, en la seva predicació, en tota la seva activitat.

D’una manera especial Crist continua present entre nosaltres, en aquesta donació diària de la Sagrada Eucaristia. Per això la Missa és centre i arrel de la vida cristiana. En tota Missa hi ha sempre el Crist Total, Cap i Cos. Per Ipsum, et cum Ipso, et in Ipso. Perquè Crist és el Camí, el Mitjancer; en Ell, ho trobem tot; fora d’Ell, la nostra vida esdevé buida. En Jesucrist, i instruïts per Ell, gosem dir —audemus dicere— Pater noster, Pare nostre. Gosem dir Pare al Senyor del cel i de la terra.

La presència de Jesús vivent en l’Hòstia Santa és la garantia, l’arrel i la consumació de la seva presència en el món⁹².

Jesús ressuscitat és també Amo del món, Senyor de la història: no passa res sense que Ell ho vulgui o ho permeti en vista dels designis salvadors de Déu. Sant Joan ens el presenta en l’Apocalipsi en tota la seva glòria: *enmig dels lampadaris [vaig veure], algú que semblava un fill d’home, vestit amb una túnica llarga fins als peus i cenyit a l’alçada del pit amb un cenyidor d’or; tenia els cabells del cap blancs com la llana més blanca i com la neu, i els seus ulls eren com una flama; els seus peus semblaven metall incandescent, i la seva veu era com el bramul de les onades. A la mà dreta hi tenia set estrelles, i de la boca li sortia una espasa esmolada de dos talls. La seva cara era com el sol quan resplendeix amb tot el seu esclat⁹³.*

Aquesta sobirania de nostre Senyor sobre el món i la història en tota la seva amplitud, exigeix que els deixebles ens afanyem amb totes les nostres forces en l’edificació del seu regne a la terra. Una tasca que requereix no només estimar Déu amb tot el cor i tota l’ànima, sinó estimar amb caritat afectiva i efectiva, *amb fets i de veritat⁹⁴*, cadascun dels nostres iguals, de manera especial els més necessitats. *S’entén molt bé*, -va escriure sant Josepmaria-, *la impaciència, l’angoixa, els desigs inquietants d’aquells que, amb una ànima naturalment cristiana* (cf. Tertulià, *apologètica*, 17), *no es resignen davant la injustícia personal i social que pot crear el cor humà. Tants de segles de convivència entre els homes i, encara, tant d’odi, tanta destrucció, tant de fanatisme acumulat en ulls que no volen veure-hi i en cors que no volen estimar⁹⁵.*

⁹² Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 102.

⁹³ Ap 1, 13-16.

⁹⁴ 1 Jo 3, 18.

⁹⁵ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 111.

Aquesta és, com sabeu, una de les preocupacions que el nou papa ha manifestat des dels primers moments del pontificat. Impulsats per l'exemple i els ensenyaments del nostre Pare, seguim maldant per portar la caritat de Crist, la sol·licitud espiritual i material pels altres, a l'ambient on cada un treballa, de manera personal, però també cercant i urgint la col·laboració d'altres persones que manifesten aquesta preocupació pels necessitats. No oblidem mai que l'Opus Dei va néixer i es va reforçar, per voler diví, entre els pobres i malalts de les barriades extremes de Madrid; i a ells es va dedicar el nostre fundador amb generositat i heroisme, amb gran ocupació de temps, en els primers anys de l'Obra. El 1941 escrivia: *no cal recordar-vos-ho, perquè ho esteu vivint, que l'Opus Dei va néixer entre els pobres de Madrid, en els hospitals i en els barris més miserables: els pobres, els infants i els malalts seguim atenent-los. És una tradició que no s'interromprà mai a l'Obra*⁹⁶.

Pocs anys després, sant Josepmaria completava aquest ensenyament amb altres paraules ben clares que, malgrat el temps transcorregut, conserven plena actualitat. *En aquests temps de confusió* -escrivia-, *no se sap que és dreta, ni centre, ni esquerra, en el polític i en el social. Però si per esquerra s'entén aconseguir el benestar per als pobres, perquè tothom pugui satisfer el dret a viure amb un mínim de comoditat, a treballar, a estar ben assistits si es posen malalts, a distreure's, a tenir fills i poder-los educar, a ser vells i ser atesos, llavors jo sóc més a l'esquerra que ningú. Naturalment, dins de la doctrina social de l'Església, i sense compromisos amb el marxisme o amb el materialisme ateu, ni amb la lluita de classes, anticristiana, perquè en aquestes coses no podem transigir*⁹⁷.

Feia mal especialment al nostre fundador que el desamor i la manca de caritat amb els indigents es donés de vegades també entre cristians. *Els béns de la terra repartits entre uns pocs; els béns de la cultura tancats en cenacles. I, a fora, fam de pa i de saviesa, vides humanes que són santes, perquè vénen de Déu, tractades com a simples coses, com a nombres d'una estadística. Comprenc i comparteixo aquesta impaciència, que m'impulsa a mirar Crist, que continua invitant-nos a posar en pràctica aquell manament nou de l'amor.*

*Totes les situacions que travessa la nostra vida ens porten un missatge diví, ens demanen una resposta d'amor, de donació als altres*⁹⁸.

Filles i fills meus, meditem aquestes paraules i fem-les ressonar a les oïdes de moltes persones, per tal que el manament nou de la caritat resplendeixi en la vida de tots i sigui -com volia Jesús- el distintiu de tots els seus deixebles⁹⁹. Voldria que aprofundíssim en les paraules de

⁹⁶ Sant Josepmaria, *Instrucció, 8-XII-1941*, n. 57.

⁹⁷ Sant Josepmaria, *Instrucció, maig-1935/14-IX-1950*, nota 146.

⁹⁸ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 111.

⁹⁹ Cf *Jn* 13, 34-35.

l'Evangeli, després de la resurrecció de Jesús: *gavisi sunt discipuli viso Domino*¹⁰⁰, els deixebles es van omplir de joia en veure el Senyor. Considerem també que el Mestre ens segueix sempre de prop, i cal descobrir, mirar, en les circumstàncies extraordinàries i ordinàries de la vida corrent, amb el convenciment que, com afirmava sant Josepmaria: o el trobem aquí, o no el trobarem mai. Per això, després del triomf de Crist, després de la seguretat que compta amb nosaltres, hem donat un rumb nou al nostre *gaudium cum pace*, a la nostra alegria plena de pau? Té contingut sobrenatural i humà?

¹⁰⁰ *Jn* 20, 20.

Crec que Jesucrist se'n pujà al cel, on seu a la dreta del Pare.

Prosseguint l'exposició dels articles del Credo, aprofundim en el misteri de l'Ascensió del Senyor. Creiem, en efecte, que Jesucrist, un cop ressuscitat, va pujar al cel, seu a la dreta del Pare¹⁰¹. Aquesta solemnitat que celebrarem aquest mes -el dijous dia 9, o el diumenge 12 en els llocs on s'ha traslladat- ha de suposar per a tots un aturada, recordant-nos el fi feliç a què som cridats. Aquesta veritat ens recorda, al mateix temps, un fet històric i un esdeveniment de salvació. Com a fet històric, l'Ascensió «senyala l'entrada definitiva de la humanitat de Jesús en el domini celestial de Déu, d'on tornarà; però, mentrestant, l'amaga als ulls dels homes»¹⁰². Ara es troba present en l'eucaristia, de manera sacramental, però, en el seu ésser natural, es troba només en el Cel, d'on vindrà a la fi dels temps, ple de glòria i majestat, per jutjar-nos a tots.

L'evangelista que relata amb més detall aquest esdeveniment és sant Lluç. Al principi del llibre dels Fets escriu que el Senyor, *després de la passió es presentà a ells* [davant els Apòstols i altres deixebles] *i els donà moltes proves que era viu: durant quaranta dies se'ls va aparèixer i els parlava del Regne de Déu*¹⁰³. També narra que, durant una de les aparicions als Apòstols, el Senyor els obrí els ulls perquè compreguessin les Escriptures. *I els digué: -Així ha estat escrit que el Crist patís i ressuscitès d'entre els morts al tercer dia, i que es prediqués en el seu nom la conversió per a la remissió dels pecats a totes les nacions, començant des de Jerusalem. I vosaltres sou testimonis d'aquestes coses*¹⁰⁴.

Sant Josepmaria va considerar moltes vegades aquestes escenes, en les reunions familiars que solia tenir amb nombroses persones. En una ocasió, per exemple, convidava els qui l'escoltaven a pensar en el Senyor després de la Resurrecció, *quan parlava de moltes coses, de tot el que li preguntaven els seus deixebles. Aquí ho estem imitant una miqueta, perquè vosaltres i jo som deixebles del Senyor i volem canviar impressions*¹⁰⁵. I, en un altre moment, afegia: *els parlava com parlem nosaltres ara aquí: igual! Això és la contemplació: tracte amb Déu. I la contemplació i el tracte amb Déu ens porten al zel per les ànimes, a la fam de portar fins Crist als qui s'han apartat*¹⁰⁶.

Però tornem al moment de l'Ascensió, quan Jesús *els dugué a fora, fins a Betània, i alçant les seves mans, els beneí. I mentre els beneïa, es va separar d'ells i fou endut cap al cel*¹⁰⁷. En una de les últimes audiències, reflexionant sobre aquest misteri, el papa Francesc es

¹⁰¹ Missal Romà, Símbol nicenoconstantinopolità.

¹⁰² Catecisme de l'Església catòlica, n. 665.

¹⁰³ Ac 1, 3.

¹⁰⁴ Lc 24, 46-48.

¹⁰⁵ Sant Josepmaria, Notes d'una reunió familiar, 29-X-1972.

¹⁰⁶ Sant Josepmaria, Notes d'una reunió familiar, 3-XI-1972.

¹⁰⁷ Lc 24, 50-51.

preguntava: **quin és el significat d'aquest esdeveniment? Quines són les seves conseqüències per a la nostra vida? Què significa contemplar Jesús assegut a la dreta del Pare?**¹⁰⁸.

El Senyor va pujar al Cel com a Cap de l'Església: se'n va anar a preparar-nos un lloc, com havia promès¹⁰⁹. «Ens precedeix en el regne gloriós del Pare, perquè nosaltres, membres del seu cos, visquem amb l'esperança de ser un dia eternament amb ell»¹¹⁰. Tanmateix, per entrar amb Crist a la glòria, cal seguir els seus passos. El papa fa notar que, mentre puja a Jerusalem per a la seva última Pasqua -en què anava a consumir el sacrifici redemptor-, **Jesús veu ja la seva meta, el Cel, però sap amb certesa que el camí que el retorna a la glòria del Pare passa per la creu, per l'obediència al disseny diví d'amor a la humanitat (...). També nosaltres hem de tenir clar, en la nostra vida cristiana, que entrar a la glòria de Déu exigeix la fidelitat diària a la seva voluntat, fins i tot quan aquesta requereix sacrifici, quan requereix, en ocasions, que canviem els nostres programes**¹¹¹. No oblidem, filles i fills, que no hi ha cristianisme sense creu, no hi ha veritable amor sense sacrifici, i mirem d'ajustar la nostra vida diària a aquesta realitat joiosa, perquè significa donar els mateixos passos que va seguir el Mestre, que és el *camí, la veritat i la vida*¹¹².

Per això, la gran festa de l'Ascensió ens convida a examinar com ha de concretar-se la nostra adhesió a la voluntat divina: sense rèmores, sense lligams al nostre jo, amb la determinació plena, renovada en cada jornada, de cercar-la, acceptar-la i estimar-la amb totes les nostres forces. *El Senyor no ens oculta que aquesta obediència rendida a la voluntat de Déu exigeix renúncia i donació d'un mateix, perquè l'Amor no demana drets: vol servir. Ell ha recorregut primer el camí. Jesús, ¿i tu, com obeïes? Usque ad mortem, mortem autem crucis (Phil 2, 8), fins a la mort i mort de creu. Cal sortir d'un mateix, complicar-se la vida, perdre-la per amor de Déu i de les ànimes*¹¹³.

La Sagrada Escripura conta que, després de l'Ascensió, els apòstols *se'n tornaren a Jerusalem amb gran goig. I eren contínuament en el temple, beneint Déu*¹¹⁴. Uns dies abans, en anunciar Jesús que perdrien la seva presència sensible, s'havien omplert de tristesa¹¹⁵; ara, en canvi, es mostren plens de goig. Com s'explica aquest canvi? Perquè, amb els ulls de la fe, fins i tot abans de l'arribada visible de l'Esperit Sant, **comprenen que Jesús, encara que es sostregui**

¹⁰⁸ Papa Francesc, Discurs en l'audiència general, 17-IV-2013.

¹⁰⁹ Cf Jn 14, 2-3.

¹¹⁰ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 666.

¹¹¹ Papa Francesc, Discurs en l'audiència general, 17-IV-2013.

¹¹² Jn 14, 6.

¹¹³ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 19.

¹¹⁴ Lc 24, 52-53.

¹¹⁵ Cf Jn 16, 6.

a la seva mirada, roman sempre amb ells, no els abandona i, a la glòria del Pare, els sosté, els guia i intercedeix per ells¹¹⁶.

També ara, per la fe, sabem que Jesucrist continua amb nosaltres i en nosaltres, mitjançant la gràcia, amb el Pare i l'Esperit Sant, i en la sagrada eucaristia. És el nostre suport i la nostra fortalesa, el germà gran, l'amic més íntim, que mai no ens abandona, especialment en els moments de tribulació o de lluita. **Com afirma sant Joan en la seva primera carta, ell és el nostre advocat: què bonic sentir això! Quan un és citat pel jutge o entra en un plet, el primer que fa és buscar un advocat perquè el defensi. Nosaltres en tenim un que ens defensa sempre, ens defensa de les insídies del diable, ens defensa de nosaltres mateixos, dels nostres pecats! (...). No tinguem por d'anar-li a demanar perdó, a demanar benedicció, a demanar misericòrdia!¹¹⁷. Ens afanyem per moure'ns en la presència de Déu, passi el que passi? Sabem acollir les seves disposicions? Amb quina intensitat l'invocuem?**

La certesa que el Mestre ens acompanya, constitueix una altra conseqüència del fet de l'Ascensió, que ens omple de pau i d'alegria. Una joia i una pau que necessàriament hem de comunicar als altres, a totes les persones que passen al nostre costat, i especialment als qui pateixen -potser sense adonar-se gaire- a causa de la seva llunyania de Déu. Com recalca sant Josepmaria en escriure sobre aquesta festa, *tenim una gran tasca davant nostre. No podem romandre quiets, ja que el Senyor ens va declarar expressament: negociem fins que jo torni. Mentre esperem el retorn del Senyor, que tornarà a prendre possessió plena del seu Regne, no ens podem estar amb els braços plegats. L'extensió del Regne de Déu no és tan sols una feina oficial dels membres de l'Església que representen Crist, perquè n'han rebut els poders sagrats. Vos autem estis corpus Christus (1 Cor 12, 27), vosaltres també sou cos de Crist, ens indica l'Apòstol, amb el mandat concret de negociar fins a la fi¹¹⁸.*

¹¹⁶ Papa Francesc, Discurs en l'audiència general, 17-IV-2013.

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 121.

Crec que Jesucrist tornarà gloriós a judicar els vius i els morts, i el seu regnat no tindrà fi.

I amb la tornada de ple al temps de durant l'any, la litúrgia ens recorda que ens trobem en l'etapa de la història que hi ha entre la vinguda del Paràclit a Pentecosta i l'adveniment gloriós de Jesucrist a la fi dels temps. Aquesta és una de les veritats contingudes en el credo, amb la qual es tanca el cicle dels misteris referents a Nostre Senyor. Cada diumenge, a la santa missa, confessem que el Senyor, assegut ara a la dreta del Pare, *tornarà gloriós a judicar els vius i els morts, i el seu regnat no tindrà fi*¹¹⁹.

«Després de l'Ascensió —explica el Catecisme de l'Església catòlica—, l'adveniment del Crist amb glòria i majestat és imminent»¹²⁰, en el sentit que pot succeir en qualsevol moment. Només Déu coneix quan tindrà lloc aquest esdeveniment, que marcarà la fi de la història i la renovació definitiva del món. Per això, sense alarmismes ni temors, però amb sentit de responsabilitat, hem de caminar ben preparats per a aquesta trobada definitiva amb Jesús, que, d'altra banda, es realitza per a cadascú en el moment de la mort. De Déu venim i a Déu anem: aquesta realitat constitueix, en el fons, la síntesi de la saviesa cristiana. No obstant això, com es lamentava el papa recentment, **sovint hom oblida aquests dos pols de la història, i sobretot la fe en el retorn de Crist i en el judici final a vegades no és tan clara i ferma en el cor dels cristians**¹²¹.

Considerem que aquesta trobada definitiva del Senyor amb cadascú va precedida per la seva actuació constant en cada moment de la vida quotidiana. Encara recordo la vivor amb què sant Josepmaria, per aquest caminar quotidià, li demanava: *Mane nobiscum!*¹²², *queda't amb nosaltres*. Li ho diem conscients que hem de deixar que actuï en tota la nostra vida? Ens exhortava també a estar a punt per retre comptes a Déu de la nostra existència en qualsevol moment. A Camí va escriure: **«Ha de venir a judicar els vius i els morts», resem en el Credo. —Tant de bo que no em perdís mai de vista aquest judici i aquesta justícia i... aquest jutge**¹²³. Sóc testimoni de què, en cada jornada, considerava personalment aquesta eventualitat i s'omplia de goig; igualment hauríem d'alegrar-nos tots els qui ens sabem fills de Déu. Per això afegia: **¿No et brilla dins l'ànima el desig que el teu Pare-Déu es posi content quan t'hagi de jutjar?**¹²⁴.

¹¹⁹ *Missal Romà*, Símbol nicensoconstantinopolità.

¹²⁰ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 673.

¹²¹ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 24-IV-2013.

¹²² *Lc 24*, 29.

¹²³ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 745.

¹²⁴ *Ibid.*, n. 746.

El temps present, l'etapa de la història que ens toca recórrer a cadascun, «és un temps d'espera i de vetlla»¹²⁵, en el qual hem de treballar amb la il·lusió i l'entusiasme dels fills bons per anar implantant a la terra, amb l'ajuda de la gràcia, el regne de Déu que Jesucrist portarà a la perfecció en l'últim dia. Així s'explica en la paràbola dels talents, que el nostre Pare va comentar tantes ocasions¹²⁶. El Pontífex Romà ho ha recordat en una de les catequesis amb motiu de l'Any de la fe. **L'espera del retorn del Senyor és el temps de l'acció, (...) el temps de fer rendir els dons de Déu no per a nosaltres mateixos, sinó per a Ell, per a l'Església, per als altres; el temps en el qual cercar sempre que creixi el bé al món. I en particular avui, en aquest període de crisi, és important no tancar-se en un mateix, enterrant el propi talent, les pròpies riqueses espirituals, intel·lectuals, materials, tot el que el Senyor ens ha donat, sinó obrir-se, ser solidaris, estar atents a l'altre**¹²⁷.

Filles i fills meus, no llencem a l'oblit aquestes recomanacions; maldem perquè altres persones, moltes!, no només les escoltin, sinó que s'esforcin per posar-les en pràctica. En última instància, tot es resumeix en romandre atents, per amor de Déu, a les necessitats dels altres, començant pels més propers -que són al nostre costat per motius familiars, professionals o socials-, tenint molt present que -com va escriure sant Joan de la Creu, i recull el Catecisme-, «a la tarda t'examinaran en l'amor»¹²⁸. Així ho manifesta Crist mateix en la impressionant escena del judici final que exposa sant Mateu¹²⁹. Com sabem servir? Posem alegria sobrenatural i humana en aquests detalls, que han de ser quotidians?

El pensament d'aquestes realitats últimes no ha de suposar, repeteixo, un motiu de temors que paralizin l'ànima, sinó ocasió per anar rectificat el nostre camí terrenal, acomodant-nos a allò que Déu espera de cadascú de nosaltres. Ens ha d'impulsar a **viure millor el present. Déu ens ofereix amb misericòrdia i paciència aquest temps perquè aprenguem cada dia a reconèixer-lo en els pobres i en els menuts; perquè ens emprem en el bé i siguem vigilants en l'oració i en l'amor**¹³⁰.

¹²⁵ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 672.

¹²⁶ Cf *Mt 25*, 14-30.

¹²⁷ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 24-IV-2013.

¹²⁸ Sant Joan de la Creu, Avisos i sentències, 57, *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1022.

¹²⁹ Cf *Mt 25*, 31-46.

¹³⁰ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 24-IV-2013.

Crec en l'Esperit Sant, que és Senyor i infon la vida, que procedeix del Pare i del Fill. I juntament amb el Pare i el Fill és adorat i glorificat; que parlà per boca dels profetes.

La identificació plena amb Crist, que en això consisteix la santedat, s'atribueix de manera especial a l'Esperit Sant. Donem-li gràcies per l'acció amb què constantment santifica les ànimes. En els dies passats, celebrant la solemnitat de la Pentecosta i després la de la Santíssima Trinitat, hem alçat moltes vegades el cor a aquest Déu, *que vol* —com escriu sant Pau— *que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat*¹³¹.

Ens sosté i ens impulsa l'Esperit Sant, que Jesús va enviar al món després de l'ascensió gloriosa al cel. Ho hem considerat amb joia a la recent solemnitat de la Pentecosta, i en confessem l'existència i l'acció a l'Església cada vegada que resem el credo: Crec en l'Esperit Sant, que és Senyor i infon la vida, que procedeix del Pare i del Fill. I juntament amb el Pare i el Fill és adorat i glorificat; que parlà per boca dels profetes¹³².

Es tracta d'una veritat inaccessible a la raó humana, revelada per Crist als Apòstols, que palesa la grandesa i la perfecció de Déu. «El Pare per ningú va ser fet, ni creat, ni engendrat. El Fill no va ser fet, ni creat, sinó engendrat pel Pare. L'Esperit Sant no va ser fet, ni creat, ni engendrat, sinó que procedeix del Pare i del Fill»¹³³. El Catecisme de l'Església catòlica sintetitza aquesta doctrina amb paraules breus: «La unitat divina és trinitària»¹³⁴.

L'Esperit Sant és l'Amor de les dues primeres Persones: Amor increat i infinit, Amor consubstancial, Amor etern que procedeix del lliurament mutu del Pare i del Fill: un misteri absolutament sobrenatural que coneixem per revelació de Jesucrist mateix i que ajuda a entendre la grandesa del do d'estimar. Fonamentats en les seves paraules, els Pares de l'Església i altres grans teòlegs guiats pel Magisteri, s'han esforçat per il·lustrar d'alguna manera —sempre en el clarobscur de la fe— la divinitat del Paràclit.

Fonamentats en la manera de conèixer i d'estimar pròpia de les criatures humanes, creades a imatge i semblança de Déu, i pels noms i missions que la Sagrada Escriptura atribueix a l'Esperit Sant, hom ha explicat la seva processó del Pare i del Fill com Amor subsistent. Així com Déu Pare, coneixent la seva mateixa Essència, engendra el Fill, així el Pare i el Fill s'estimen en un únic acte d'amor, etern i infinit, que és l'Esperit Sant.

Quin goig i quina pau ens ha de donar la fe de saber-nos assistits en tot moment pel Paràclit diví! No només acompanyats des de fora, com un amic afectuós, sinó com un hoste que habita, amb el Pare i amb el Fill, en la intimitat de la nostra ànima en gràcia. Ell és descans a la

¹³¹ 1 Tm 2, 4.

¹³² *Missal Romà*, Símbol nicenoconstantinopolità.

¹³³ Símbol Quicumque.

¹³⁴ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 254.

feina, refrigeri enmig de la calor, consol en la tristesa¹³⁵, com prega l'Església en la seqüència de la Pentecosta. És la *lux beatissima*, la llum benaurada que penetra fins al fons de l'ànima: ens il·lumina perquè coneguem millor Crist, ens enforteix per seguir-lo de prop quan els obstacles i les contradiccions semblen assetjar-nos, ens impulsa a sortir de nosaltres mateixos per preocupar-nos dels altres i portar-los a Déu.

La força i el poder de Déu il·luminen la faç de la terra. L'Esperit Sant continua assistint l'Església de Crist, per tal que sigui —sempre i en tot— un signe aixecat davant les nacions, que anuncia a la humanitat la benvolença i l'amor de Déu (cf. Is 11, 12). Per grans que siguin les nostres limitacions, els homes podem mirar al Cel amb confiança i sentir-nos plens d'alegria: Déu ens estima i ens deslliura dels nostres pecats. La presència i l'acció de l'Esperit Sant en l'Església són la penyora i l'anticipació de la felicitat eterna, d'aquesta alegria i d'aquesta pau que Déu ens depara¹³⁶.

Entre les metàfores que l'Escriptura utilitza per parlar del Paràclit, una de les més freqüents és la de l'aigua, un element absolutament necessari per a la vida natural: on falta o escasseja, tot esdevé desert, i els éssers vius emmalalteixen o moren. Manifesta una de les grans riqueses que el Creador ha confiat als homes perquè l'administrin bé, en servei de tots. En l'ordre sobrenatural, aquesta font de vida és el Paràclit. En el col·loqui amb la dona samaritana, i després a la festa dels tabernacles, Jesucrist va prometre que, als qui acollissin amb fe la seva paraula, els donaria aigua viva; que posaria, en tots aquells que el cerquessin, una font d'aigua viva que brollaria incessantment de les seves entranyes. Anota sant Joan que es va referir amb això a l'Esperit que havien de rebre els qui creuien en Ell¹³⁷.

L'Esperit Sant arriba als cristians com deu inesgotable dels tresors divins. Ho hem rebut en el baptisme i en la confirmació; se'ns confereix en el sagrament de la penitència, aplicant de nou a les ànimes els mèrits infinits de Crist; és enviat a les nostres ànimes i als nostres cossos cada vegada que rebem l'eucaristia i els altres sagraments; actua en la consciència mitjançant les virtuts infuses i els dons... En una paraula, la missió consisteix en fer-nos veritables fills de Déu i en què ens comportem d'acord amb aquesta dignitat. **Ens ensenya a mirar amb els ulls de Crist, a viure la vida com l'ha viscuda Crist, a comprendre la vida com l'ha comprès Crist. I això perquè l'aigua viva que és l'Esperit Sant amara la nostra vida¹³⁸.**

El Paràclit, Senyor i dador de vida, que va parlar pels profetes i unguí Crist perquè ens comunicés les paraules de Déu, continua ara fent sentir la seva veu en l'Església i en la intimitat de les ànimes. Per això, *viure segons l'Esperit Sant és viure de fe, d'esperança, de caritat;*

¹³⁵ Missal Romà, solemnitat de la Pentecosta, Seqüència.

¹³⁶ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 128.

¹³⁷ Cf Jn 4, 10-13, 7, 37-39.

¹³⁸ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 8-V-2013.

*deixar que Déu prengui possessió de nosaltres i canviï els nostres cors de soca-rel, per fer-los a la seva mida*¹³⁹. Agraïm les atencions que ens dispensa com un pare i una mare bons, que això i molt més és per a cada un de nosaltres. L'invocuem freqüentment? Renovem en cada jornada la decisió de mantenir atenta l'ànima a les seves inspiracions? Maldem per seguir-les sense posar resistències?

Per fer realitat aquestes aspiracions, us recomano que feu vostres unes paraules que sant Josepmaria va escriure en els primers anys de l'Obra: *Vine, oh Sant Esperit!: Il·lumina el meu enteniment, per conèixer els manaments; enforteix-me el cor contra les insídies de l'enemic; inflama la meua voluntat... He sentit la teva veu, i no vull endurir-me i resistir, dient: després..., demà. Nunc cœpi! Ara!, No fos cas que el demà em manqui.*

*Oh, Esperit de veritat i de saviesa, Esperit d'entesa i de consell, Esperit de goig i de pau!: Vull allò que vulguis, vull perquè ho vols, vull com vulguis, ho vull quan vulguis...*¹⁴⁰.

Demanem-li amb tota confiança per l'Església i pel papa, pels bisbes i sacerdots, per tot el poble cristià. De manera especial, demanem-li per aquesta petita part de l'Església que és l'Opus Dei, pels seus fidels i cooperadors, per totes les persones que s'acosten al nostre apostolat mogudes pel noble desig de servir més i millor Déu i els altres. I quin gran consol se'ns ofereix amb la solemnitat del Cor de Jesús i la memòria del Cor Immaculat de Maria! Anem a aquests refugis de pau, d'amor, d'alegria, de seguretat.

¹³⁹ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 134.

¹⁴⁰ Sant Josepmaria, *Apunt manuscrit*, abril de 1934.

Crec en una sola Església, santa, catòlica i apostòlica.

Fa dos dies vam celebrar la solemnitat dels sants apòstols Pere i Pau, columnes de la fe, que van vessar la sang per Crist a Roma. En aquesta ciutat, sant Pere va fixar la seu i va coronar la vida terrenal amb el martiri. I així, l'Església de Roma esdevingué *Mare i cap de totes les esglésies de la Urbs i de l'Orbe*. Agraïm a Déu aquest designi seu, amb el que ha volgut assegurar els cristians en la doctrina revelada i garantir de manera visible la unitat; aprenuem a donar la vida, sabent morir cada dia al nostre jo.

Déu va preparar la fundació de l'Església durant la història de la salvació. Primer, en l'Antic Testament, escollint Israel com a poble seu; després, en la plenitud dels temps, envià al món el seu Fill molt estimat que, amb l'encarnació, amb la predicació, amb els miracles, i cridant els Apòstols, constituí els Dotze perquè continuessin la seva missió redemptora. «Però l'Església ha nascut principalment del do total de Crist per a la nostra salvació, anticipat en la institució de l'Eucaristia i realitzat a la creu»¹⁴¹. Després, «consumada l'obra que el Pare va encomanar realitzar al Fill sobre la terra (cf. *Jn 17, 4*), fou enviat l'Esperit Sant el dia de la Pentecosta, a fi de santificar indefinidament l'Església»¹⁴². Com volia el nostre Pare, omplim-nos de meravella davant d'aquests dos misteris i demanem al Cel una fe gran.

L'Església depèn completament del Verb encarnat, a qui fa present al món fins a la fi dels temps, i és governada per l'Esperit Sant, que habita en el seu si com en el seu temple. Agraïm i admirem aquest vincle profund de l'Església amb la Trinitat Santíssima: és i som el Poble sant de Déu, el Cos místic de Jesucrist, l'estatge del Paràclit. Resulta lògic, doncs, que després de professar la fe en Jesucrist i en la divinitat de l'Esperit Sant, en el Símbol proclamem el misteri de l'Església, a la qual ens incorporem pel Baptisme i on -com a sagrament universal de salvació- es realitza l'obra de la nostra santificació.

Crec en l'Església, que és una, santa, catòlica i apostòlica¹⁴³. Aquesta professió de fe, amb l'enumeració de les quatre notes que qualifiquen intrínsecament l'Església i, al mateix temps, la manifesten a l'exterior, és signe distintiu de la doctrina catòlica. *Aquestes són les propietats essencials de l'Església, que deriven de la seva naturalesa, tal com la va voler Crist. I, en ser essencials, són també notes, signes que la distingeixen de qualsevol altre tipus de reunió humana, encara que en aquestes altres s'escolti pronunciar també el nom de Crist*¹⁴⁴.

Mantinguem-nos fermes en el caràcter sobrenatural de l'Església; confessem-lo, a crits si cal, perquè en aquests moments són molts els qui (...)s'han oblidat d'aquestes veritats capitals i pretenen proposar una imatge de l'Església que no és Santa, que no és Una, que no

¹⁴¹ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 766.

¹⁴² Concili Vaticà II, Const. dogm. *Lumen gentium*, n. 4.

¹⁴³ Missal Romà, Símbol nicenoconstantinopolità.

¹⁴⁴ Sant Josepmaria, *Homilia Lleialtat a l'Església*, 4-VI-1972.

*pot ser Apostòlica perquè no es recolza en la roca de Pere, que no és Catòlica perquè està solcada de particularismes il·legítims, de capricis d'homes*¹⁴⁵.

Aquestes consideracions de sant Josepmaria fortes i clares es revelen -passarà sempre així- molt actuals. Com es dolia recentment el papa Francesc, **encara avui algú diu: «Crist sí, l'Església no». Com aquells que diuen: «Jo crec en Déu però no en els preveres». Però és la mateixa Església qui ens porta Crist i qui ens porta a Déu; l'Església és la gran família dels fills de Déu. És cert, també, que hi ha aspectes humans; en els qui la componen, pastors i fidels, que tenen defectes, imperfeccions, pecats, (...) però allò més bonic és que quan nosaltres ens reconeixem pecadors, trobem la misericòrdia de Déu, que sempre perdona**¹⁴⁶, i ens concedeix el perdó per mitjà de l'Església, que és la dipositària de la paraula salvadora i dels sacraments que ens santifiquen.

*En la Santa Església els catòlics trobem la nostra fe, les nostres normes de conducta, la nostra oració, el sentit de la fraternitat, la comunió amb tots els germans que ja desaparegueren i es purifiquen al Purgatori —l'Església purgant—, o amb els qui ja gaudeixen de la visió beatífica, estimant eternament el Déu tres vegades Sant —Església triomfant—. És l'Església que roman aquí i, alhora, transcendeix la història. L'Església que nasqué sota el mantell de Santa Maria i continua —a la terra i en el cel— lloant-la com a Mare*¹⁴⁷.

Sant Josepmaria, que dia a dia va estimar amb bogeria l'Església Santa, ens va ensenyar a comportar-nos de la mateixa manera. Des del moment mateix de la fundació de l'Opus Dei, va veure clar que per donar a Déu tota la glòria, per posar Crist al cim de les activitats humanes, el camí restava traçat amb aquella aspiració: *Omnes cum Petro ad Iesum per Mariam!* Hem d'arribar tots junts a Jesús per Maria, en unitat d'intencions i d'afanys amb el Pontífex Romà, Vicari de Crist a la terra. I en *Camí* va deixar escrit per a tots els catòlics: "*Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam!*... —*M'explico aquesta pausa teva, quan reses, assaborint-ho: crec en l'Església, Una, Santa, Catòlica i Apostòlica...*"¹⁴⁸.

L'Església és una perquè és «un poble reunit amb la unitat del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant»¹⁴⁹, i aquesta unitat es configura mitjançant el triple vincle de la fe, el culte -especialment per l'Eucaristia- i la comunió jeràrquica. Alhora, és catòlica, es troba oberta a tots els pobles, a totes les races, a totes les cultures. L'abundant varietat de ritus litúrgics, de tradicions teològiques i espirituals, de disciplina, no només no perjudica gens ni mica aquesta unitat, sinó que la manifesta. Per això, «reconeixent d'una banda que fora de l'estructura de l'Església de Crist es

¹⁴⁵ Sant Josepmaria, *Homilia La fi sobrenatural de l'Església*, 28-V-1972.

¹⁴⁶ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 29-V-2013.

¹⁴⁷ Sant Josepmaria, *Homilia La fi sobrenatural de l'Església*, 28-V-1972.

¹⁴⁸ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 517.

¹⁴⁹ Sant Cebrià, L'oració dominical 23 (PL 4, 553).

troben molts elements de santificació i de veritat, que com dons propis de la mateixa Església empenyen cap a la unitat catòlica (cf. *Lumen gentium*, n. 8) i creient, per altra banda, en l'acció de l'Esperit Sant, que suscita en tots els deixebles de Crist el desig d'aquesta unitat»¹⁵⁰, cal afirmar que la salvació es comunica als homes per mitjà de l'Església. «Creiem que l'Església és necessària per a la salvació. Perquè només Crist és el Mitjancer i el camí de la salvació que, en el seu Cos, que és l'Església, se'ns fa present (cf. *Lumen gentium*, n. 14). Però el propòsit diví de salvació abasta tots els homes»¹⁵¹.

Us feu càrrec de com de bonica és la nostra fe catòlica? Com deia el nostre Pare, dona solució a totes les ànsies del cor humà, en ensenyar que la Santa Voluntat de Déu és *que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat*¹⁵². Per això ofereix als fidels els mitjans de salvació i, també per això, l'afany apostòlic, el desig d'anunciar el coneixement i l'amor de Crist a totes les persones, resulta connatural amb la vocació cristiana. Res no pot dispensar-nos de sentir aquesta responsabilitat, i hem de pensar: com m'afecta? En quina mesura la demano per a la humanitat sencera?

És cert que «els qui, ignorant sense culpa l'Evangeli de Crist i la seva Església, cerquen, però, Déu amb un cor sincer i malden, sota l'influx de la gràcia, acomplir amb obres la seva voluntat, coneguda mitjançant el judici de la consciència, poden aconseguir la salvació eterna»¹⁵³. No obstant això, el Senyor vol comptar amb la nostra cooperació en la tasca evangelitzadora: cada un en el seu propi ambient ha d'esforçar-se quotidianament per donar a conèixer aquest missatge salvador i col·laborar en l'aplicació de l'obra redemptora. Perquè, com recalca sant Josepmaria, no oblidem *que la consciència pot deformar-se culpablement, endurir-se en el pecat i resistir l'acció salvadora de Déu. D'aquí ve la necessitat de predicar la doctrina de Crist, les veritats de fe i les normes morals; i d'aquí ve també la necessitat dels Sacraments, instituïts tots per Jesucrist com a causes instrumentals de la seva gràcia i remeis per a les misèries consegüents al nostre estat de naturalesa caiguda. De tot això se'n dedueix, a més, que convé acudir sovint a la Penitència i a la Comunió Eucarística*¹⁵⁴.

«Així, doncs, l'Església prega i treballa perquè la totalitat del món s'integri en el Poble de Déu, Cos del Senyor i temple de l'Esperit Sant, i en Crist, Cap de tots, es rendeixi al Creador universal i Pare tot honor i glòria»¹⁵⁵.

Ens ha tocat viure una època en què la necessitat de treballar en l'edificació de l'Església es mostra més urgent. No ens desanitem ni donem pas al més petit pessimisme, davant el clima

¹⁵⁰ Pau VI, Símbol de fe (Credo del Poble de Déu), 30-VI-1967, n. 22.

¹⁵¹ Ibid., N. 23.

¹⁵² 1 Tm 2, 4.

¹⁵³ Concili Vaticà II, Const. dogm. *Lumen gentium*, n. 16.

¹⁵⁴ Sant Josepmaria, *Homilia La fi sobrenatural de l'Església*, 28-V-1972. Cf Sant Tomàs d'Aquino, S. Th q. 62, a. 1 i q. 61, a. 2.

¹⁵⁵ Concili Vaticà II, Const. dogm. *Lumen gentium*, n. 17.

de relativisme i d'indiferència -més encara, de rebuig de Déu- que s'estén com una taca d'oli arreu. Els qui volem prendre'ns seriosament la nostra fe, hem de multiplicar joiosament els esforços per acostar les ànimes a Déu, a l'Església. No penseu que és una tasca de titans: només ens cal fer allò que està a les nostres mans, ben decidits a dirigir completament la nostra existència a Déu. El Paràclit actua sempre en els cors, suscitant en cada un -potser en els moments més impensats- una set ardent d'eternitat, de vida sobrenatural. I nosaltres -cadascuna i cadascun de nosaltres- hem de mostrar-nos disponibles per secundar les seves mocions. Ser Església, ser poble de Déu, segons el gran disseny d'amor del Pare, vol dir ser el ferment de Déu en aquesta humanitat nostra, vol dir anunciar i portar la salvació de Déu a aquest món nostre, que sovint està desorientat, necessitat de tenir respostes que encoratgin, que donin esperança i nou vigor en el camí¹⁵⁶.

Insisteixo: omplim-nos de confiança, sense deixar escletxes al desànim. La nostra època se'ns presenta curulla de possibilitats meravelloses per aprendre i per propagar el bé. Diàriament se'ns brinden ocasions de demostrar el nostre afecte al Senyor parlant d'Ell als que trobem en el camí. Redoblem la confiança en Ell. **Déu és més fort!**, exclama el Sant Pare. **I saps per què és més fort? Perquè Ell és el Senyor, l'únic Senyor. I jo hi afegiria que la realitat de vegades fosca, marcada pel mal, pot canviar si nosaltres som els primers que portem la llum de l'Evangeli sobretot en les nostres vides. Si en un estadi (...), en una nit fosca, una persona encén un llum, es podrà entreveure, però si els més de setanta mil espectadors encenen la seva pròpia llum, l'estadi s'il·lumina. Fem que la nostra vida sigui una llum de Crist, i junts portem la llum de l'Evangeli a tot arreu**¹⁵⁷.

Fem ressò a aquestes paraules del Pontífex Romà, esmerçant-nos cada dia perquè a la feina, a la convivència familiar, en les relacions socials, en les activitats esportives, en tot moment!, brilli la lluminària dels seguidors de Jesucrist, nodrida per l'oració i per la recepció freqüent dels sagraments de la Confessió i de l'Eucaristia.

¹⁵⁶ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 12-VI-2013.

¹⁵⁷ *Íbid.*

Crec en l'Església, que és santa i en la comunió dels sants

I ara m'aturo en una altra de les notes característiques de l'Església: la santedat. Benet XVI, per ajudar-nos a gaudir d'aquesta realitat, apuntava que, al llarg d'aquest any, «serà decisiu tornar a recórrer la història de la nostra fe, que contempla el misteri insondable de l'entrecreuar-se de la santedat i el pecat»¹⁵⁸. Reflexionar sobre la santedat de l'Església, manifestada en la doctrina, en les institucions, en tants fills i filles al llarg de la història, ens mourà a una profunda acció de gràcies al Déu tres vegades sant, font de tota santedat, a saber-nos ficats en la manifestació d'amor de la Trinitat per nosaltres: com acudim a cada persona divina? sentim la necessitat d'estimar-les distingint-les?

En exposar la naturalesa de l'Església, el concili Vaticà II destaca tres aspectes en què el misteri s'expressa amb més propietat: el Poble de Déu, el Cos místic de Crist, el Temple de l'Esperit Sant, i els desenvolupa àmpliament el [Catecisme de l'Església catòlica](#)¹⁵⁹. En cada un reverbera la nota de la santedat, que -com les altres notes- distingeix l'Església de qualsevol agrupació humana.

La denominació de Poble de Déu remet a l'Antic Testament. Jahvé va escollir Israel com a poble peculiar seu, com a anunci i bestreta del definitiu Poble de Déu que Jesucrist anava a establir mitjançant el sacrifici de la Creu. *Vosaltres sou llinatge escollit, casa reial, comunitat sacerdotal, nació santa, poble que Déu s'ha reservat, perquè proclameu la lloança d'aquell qui us ha cridat de les tenebres a la seva llum admirable*¹⁶⁰. ***Gens sancta, poble sant, compost per criatures amb misèries: aquesta aparent contradicció marca un aspecte del misteri de l'Església. L'Església, que és divina, és també humana, perquè està formada per homes i els homes tenim defectes: omnes homines terra et cinis (Eccli 17, 31), tots som pols i cendra***¹⁶¹.

Aquesta realitat ha de moure'ns a la contrició, al dolor d'amor, a la reparació, però mai al desànim o al pessimisme. No oblidem que Jesús mateix va comparar l'Església amb un camp on creixen junts el blat i el jull; amb una xarxa d'arrossegament que recull peixos bons i peixos dolents i que, només al final dels temps, es farà la separació definitiva entre uns i altres¹⁶². Alhora, considerem que ja ara, a la terra, el bé és més gran que el mal, la gràcia més forta que el pecat, encara que la seva acció resulti a vegades menys visible. ***S'esdevé, però, que la santedat personal de tants fidels —abans i ara— no és pas quelcom d'aparatós. Sovint no reconeixem la gent comuna, corrent i santa que treballa i conviu enmig nostre. Davant la mirada terrenal, es destaquen més el pecat i les manques de fidelitat: són més cridaners***¹⁶³. El Senyor vol que

¹⁵⁸ Benet XVI, Carta apost. *Porta fidei*, 11-X-2011, n. 13.

¹⁵⁹ Cf *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 781-810.

¹⁶⁰ 1 Pe 2, 9.

¹⁶¹ Sant Josepmaria, Homilia *Lleialtat a l'Església*, 4-VI-1972.

¹⁶² Cf *Mt* 13, 24-30; 47-50.

¹⁶³ Sant Josepmaria, Homilia *Lleialtat a l'Església*, 4-VI-1972.

les seves filles i fills a l'Opus Dei, i tants altres cristians, recordem a tots els homes i dones que *han rebut aquesta vocació a la santedat, i han d'esforçar-se per correspondre a la gràcia i ser personalment sants*¹⁶⁴.

L'Església és el Cos místic de Crist. «Durant el transcurs dels temps el Senyor Jesús forma la seva Església per mitjà dels sagraments, que brollen de la seva plenitud. Per aquests mitjans, l'Església fa que els seus membres participin del misteri de la mort i resurrecció de Jesucrist, per la gràcia de l'Esperit Sant, que la vivifica i la mou»¹⁶⁵.

L'Església «és, doncs, santa, encara que abasti en el seu si pecadors, perquè no es gaudeix de més vida que la de la gràcia, els seus membres, certament, si s'alimenten d'aquesta vida, se santifiquen, si s'aparten, contrauen pecats i taques de l'ànima que impedeixen que la santedat de l'Església es difongui radiant (...). L'Església s'afligeix i fa penitència per aquells pecats, i té el poder de lliurar d'aquests per la sang de Crist i el do de l'Esperit Sant»¹⁶⁶.

Primer de tot, el cos ens remet a una realitat viva. L'Església no és una associació assistencial, cultural o política, sinó que és un cos vivent, que camina i actua en la història. I aquest cos té un cap, Jesús, que el guia, el nodreix i el sosté (...). Igual que en un cos és important que circuli la limfa vital perquè visqui, així hem de permetre que Jesús actuï en nosaltres, que la seva Paraula ens guïi, que la seva presència eucarística ens nodreixi, ens animi, que el seu amor doni força al nostre estimar el proïsme. I això sempre! Sempre, sempre! Estimats germans i germanes -insistia el Sant Pare-, mantinguem-nos units a Jesús, fixem-nos en Ell, orientem la nostra vida segons el seu Evangeli, alimentem-nos amb la pregària diària, l'escolta de la Paraula de Déu, la participació en els sagraments¹⁶⁷.

És a la vista que el cos humà es compon de la diversitat d'òrgans i membres, cadascun amb la seva funció pròpia sota el govern del cap, per bé de tot l'organisme. Per això a l'Església, per voluntat de Déu, **hi ha una varietat, una diversitat de tasques i de funcions, no hi ha la uniformitat plana, sinó la riquesa dels dons que distribueix l'Esperit Sant. Però hi ha la comunió i la unitat: tots estan en relació amb els altres, i tots concorren a formar un únic cos vital, profundament unit a Crist**¹⁶⁸. Aquesta unió amb Crist, cap invisible de l'Església, s'ha de manifestar necessàriament en la forta unió amb el cap visible, el Romà Pontífex, i amb els bisbes en comunió amb la Seu Apostòlica. Resem cada dia, com va fer sant Josepmaria, per la unitat de tots en l'Església santa.

Des d'antic es deia que, en el si del Cos místic de Crist, el Defensor compleix la funció de l'ànima en el cos humà: li dóna vida, fa la unitat, fa possible el seu desenvolupament fins a

¹⁶⁴ Ibidem.

¹⁶⁵ Pau VI, Solemne professió de fe (Credo del Poble de Déu), 30-VI-1968, n. 19.

¹⁶⁶ Ibidem.

¹⁶⁷ Papa Francesc, Discurs en l'audiència general, 19-VI-2013.

¹⁶⁸ Ibidem.

aconseguir la perfecció que Déu Pare li ha assignat. **L'Església no és un entramat de coses i d'interessos, sinó que és el Temple de l'Esperit Sant, el Temple en el qual Déu actua, el Temple en què cada un de nosaltres, amb el do del Baptisme, és pedra viva. Això ens diu que ningú no és inútil a l'Església (...). Ningú no és secundari**¹⁶⁹.

Com a membres del mateix cos místic, els cristians podem i hem d'ajudar-nos els uns als altres a aconseguir la santedat, per la comunió dels sants, que confessem en el Símbol apostòlic. A més de referir-se al fet que tots els fidels participem de les *magnalia Dei*, de les riqueses de Déu (la fe, els sagraments, els diversos dons espirituals), «l'expressió "comunió dels sants" designa també la comunió entre les persones santes (*sancti*), és a dir, entre els qui per la gràcia estan units a Crist mort i ressuscitat»¹⁷⁰: els sants del Paradís, les ànimes que es purifiquen al Purgatori, els qui combatem encara a la terra les batalles de la lluita interior. Formem una sola família, la família dels fills de Déu, a lloança de la santíssima Trinitat: amb quina enteresa la cuidem?

A sant Josepmaria li omplia de consol la meditació d'aquesta veritat de fe, per la qual cap batejat pot sentir-se sol: ni en la lluita espiritual, ni en les dificultats materials. Veiem aquesta seguretat a Camí: *Comunió dels Sants. —Com t'ho diria? —¿Saps el què són les transfusions de sang per al cos? Doncs una cosa així és la Comunió dels Sants per a l'ànima*¹⁷¹. Poc després, afegeix: *Tindràs més facilitat per complir la teva obligació si penses en l'ajuda que et donen els teus germans i en la que deixes de donar-los, si no ets fidel*¹⁷².

Omplim-nos sempre de molt ànim, filles i fills meus. Encara que poguéssim patir una ensopegada, encara que en ocasions ens sentim fluixos i sense forces a la lluita espiritual, sempre és possible, amb la gràcia de Déu, reprendre la marxa cap a la santedat. Estem envoltats d'una multitud de sants, de persones fidels al Senyor que comencen i recomencen constantment en la vida interior.

En tenim prou, d'altra banda, amb alçar els ulls al Cel. I també a aquesta certesa ens convida la gran solemnitat que celebrarem el dia 15: l'Assumpció de la Mare de Déu. Segurs de la intercessió de Jesucrist, que prega constantment a Déu Pare per tots nosaltres¹⁷³, quin consol més gran, quina empara més plena ens porta la contemplació de la nostra Mare, sempre interessada en la salvació dels cristians i de tots els homes! L'Església en la Verge santíssima va arribar ja a la perfecció, en virtut de la qual no té taca ni arruga¹⁷⁴. Nosaltres, tots els fidels, maldem encara per vèncer en aquesta noble tasca de la santedat, allunyant-nos enterament del

¹⁶⁹ Papa Francesc, Discurs en l'audiència general, 26-VI-2013.

¹⁷⁰ *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 195.

¹⁷¹ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 544.

¹⁷² *Ibidem*, N. 549.

¹⁷³ Cf *Hb* 7, 25.

¹⁷⁴ Cf *Ef* 5, 27.

pecat i, per això, aixequem els ulls a Maria, que resplendeix com a model de virtuts per a tota la comunitat dels elegits¹⁷⁵. Acudim, doncs, a Ella, en totes les vicissituds de l'Església i en les personals de cadascú. **Mare! —Crida-la fort, ben fort. —T'escolta, et veu potser en perill, i t'ofereix, la teva Mare Santa Maria, amb la gràcia del seu Fill, el consol de la seva falda, la tendresa de les seves carícies: i et trobaràs reconfortat per a la nova lluita¹⁷⁶.**

¹⁷⁵ Cf Concili Vaticà II, Const. dogm. *Lumen gentium*, n. 65.

¹⁷⁶ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 516.

Crec en l'Església, que és apostòlica

Estem considerant en aquests últims mesos la bellesa de l'Església, reflexionant sobre les notes que la distingeixen i que professem al Credo. Pel baptisme, vam ser introduïts a la cleda de Crist, i d'aleshores ençà som ovelles del seu ramat. El Bon Pastor segueix tenint cura de cadascuna, de cadascú, especialment amb la gràcia que ens infon en els altres sacraments, sobretot en l'eucaristia, que ens identifica progressivament amb el Crist i ens converteix en membres actius del seu Cos místic, en pedres vives del Temple espiritual animat pel Paràclit, i a la penitència, on el Senyor ens perdona els pecats i ens concedeix forces renovades per vèncer en la lluita espiritual.

M'alegra considerar-ho en vigílies de la festa de la Nativitat de Nostra Senyora, el proper dia 8, perquè en Maria veiem realitzat plenament l'ideal al qual tots hem estat convocats. En efecte, des de la seva immaculada concepció, la Mare de Déu -immune de tot pecat i plena de gràcia- és la filla predilecta de Déu Pare, Temple viu de l'Esperit Sant, predestinada a ser la mare del Verb encarnat. Preparem amb afecte filial la festa, felicitant nostra Senyora i portant-li -com a bons fills que desitgem ser- el regal de l'amor filial i de la fidelitat indiscutible el seu fill Jesús. Mirem de caminar molt a prop d'ella durant les altres memòries marianes del mes que ara comencem, i sempre.

Voldria, alhora, que fixéssim l'atenció en les festes que es compleixen enmig d'aquest mes: l'Exaltació de la santa Creu, el dia 14 i, l'endemà, la memòria litúrgica de la Mare de Déu al peu de la Creu, que és també l'aniversari de l'elecció de l'estimadíssim Mons. Álvaro, primer successor del nostre Pare al capdavant de l'Opus Dei.

Són dates íntimament relacionades amb l'Església, que rep la força salvadora del costat obert de Crist a la Creu, amb la col·laboració de la seva Mare, la nova Eva que, per designi diví, coopera amb el Crist, nou Adam, en la redempció de la humanitat. Per aquesta raó, en acabar una de les sessions del concili Vaticà II, el papa Pau VI la va proclamar Mare de l'Església, «és a dir, Mare de tot el Poble de Déu, tant dels fidels com dels pastors que l'anomenen Mare amorosa, i volem que d'ara endavant sigui honorada i invocada per tot el poble cristià amb aquest gratíssim títol»¹⁷⁷. Difícil és descriure el goig del nostre Pare en invocar la Mare de Déu amb aquest títol que, ja en temps anteriors, repetia en la seva devoció privada.

En Maria llueixen amb màxim esplendor totes les característiques essencials de l'Església: la unitat estreta amb Déu i amb els homes; la santedat exímia, la catolicitat per la qual el seu cor és obert a totes les necessitats dels seus fills, i també l'apostolicitat. Per aquestes setmanes, m'omple de goig recordar aquesta nota, amb la qual confessem que l'Església «és

¹⁷⁷ Pau VI, Discurs a la cloenda de la tercera etapa conciliar, 21-XI-1964, n. 25.

edificada sobre pedres sòlides: els Dotze Apòstols de l'Anyell (cf. *Ap* 21, 14), és indestructible (cf. *Mt* 16, 18); és guardada infal·liblement en la veritat: el Crist la governa per mitjà de Pere i els altres Apòstols, presents en els seus successors, el Papa i el col·legi dels bisbes»¹⁷⁸.

En la Verge Maria llueix aquest aspecte de l'Església. Va ser ella, en efecte, qui a Canà de Galilea va facilitar que els primers deixebles del Mestre tinguessin fe en ell, preparant-los per a la crida a l'apostolat que rebrien més endavant¹⁷⁹. I la seva Mare s'adreçà Jesús des de la Creu, encomanant la cura de l'apòstol estimat i, en ell, de tots els deixebles¹⁸⁰. Santa Maria, fidel a aquest encàrrec, va mantenir units els Apòstols tot esperant la Pentecosta¹⁸¹. Resulta commovedor comprovar amb quina dedicació va seguir els primers passos de tots ells a la primera evangelització, després de la vinguda del Paràclit, com recullen alguns testimonis de l'Església antiga. «La Verge Maria no solament animava els sants Apòstols i els altres fidels a ser pacients i a suportar les proves, sinó que era solidària amb tots en les fatigues, els sostenia en la predicació, estava en unió espiritual amb els deixebles del Senyor en les seves privacions i suplicis, en les seves presons»¹⁸². Ara, des del Cel, i fins i tot amb més eficàcia, segueix empenyent l'apostolat de l'Església en el món sencer: enforteix els pastors i els fidels perquè, cadascú segons els dons i gràcies rebuts, doni testimoni de Jesucrist i porti el seu nom, com sant Pau, *davant les nacions paganes i els seus reis, i davant els israelites*¹⁸³, l'àmbit on la seva vocació humana i divina l'ha col·locat.

Ensenya el Catecisme de l'Església catòlica que «tota l'Església és apostòlica en tant que persevera, a través dels successors de sant Pere i dels Apòstols, en la comunió de fe i de vida amb el seu origen. Tota l'Església és apostòlica en tant que és "enviada" a tot el món; tots els membres de l'Església, bé que de diverses maneres, tenen part en aquesta missió»¹⁸⁴. Ningú, doncs, no ha de pensar que l'encàrrec rebut pels Dotze abans de l'Ascensió de Jesucrist al Cel és una cosa que fa només als ministres sagrats. ***A l'Església hi ha diversitat de ministeris, però només un és el fi: la santificació dels homes. I en aquesta tasca participen d'alguna manera tots els cristians, pel caràcter rebut amb els sacraments del Baptisme i de la Confirmació. Tots hem de sentir-nos responsables d'aquesta missió de l'Església, que és la missió de Crist. Qui no té zel per la salvació de les ànimes, qui no procura amb totes les seves forces que el nom i la doctrina de Crist siguin coneguts i estimats, no comprendrà l'apostolicitat de l'Església***¹⁸⁵.

En els primers mesos com a pastor universal, el papa Francesc no es cansa de recordar

¹⁷⁸ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 869.

¹⁷⁹ Cf *Jn* 2, 11; *Mc* 3, 13-15.

¹⁸⁰ Cf *Jn* 19, 26-27.

¹⁸¹ Cf *Ac* 1, 12-14.

¹⁸² Sant Màxim el Confessor, *Vida de Maria VIII*, 97 ("Testi Mariani del primo Millennio", Roma 1989, vol. 2, p. 260).

¹⁸³ *Ac* 9, 15.

¹⁸⁴ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 863.

¹⁸⁵ Sant Josepmaria, Homilia *Lleialtat a l'Església*, 4-VI-1972.

aquest joiós encàrrec a tots els cristians. D'una manera o altra convida a preguntar-se: **com vivim el nostre ésser Església? Nosaltres som pedra viva, o som, per dir-ho d'alguna manera, pedres cansades, ensopides, indiferents? Has vist què trist és veure un cristià cansat, ensopit, indiferent? Un cristià així no és bo, el cristià ha d'estar viu, feliç d'ésser cristià, gaudint d'aquesta bellesa d'ésser part del Poble de Déu que és l'Església. Ens obrim a l'Esperit Sant (...) o ens tanquem en nosaltres mateixos, dient: "Tinc força coses a fer, no és la meva tasca?"**¹⁸⁶. I recentment, en concloure la Jornada Mundial de la Joventut a Rio de Janeiro, ha llançat la mateixa crida amb especial insistència a la gent jove, quan resumia el seu missatge en tres paraules: **Aneu , sense por , per servir**. I explicava: **Però compte! Jesús no ha dit: si voleu, si teniu temps, sinó: «Aneu a tots els pobles i feu-los deixebles meus».** **Compartir l'experiència de la fe, donar testimoni de la fe, anunciar l'evangeli és el mandat que el Senyor confia a tota l'Església, també a tu, és un mandat que no neix de la voluntat de domini o de poder, sinó de la força de l'amor, del fet que Jesús ha vingut abans a nosaltres i (...) se'ns ha donat ell, ha donat la seva vida per salvar-nos**¹⁸⁷.

Un cristià tebi, un cristià passiu, *no ha acabat de comprendre el que Crist vol de tots nosaltres. Un cristià que vagi a la seva, desentenent-se de la salvació dels altres, no estima amb el Cor de Jesús. L'apostolat no és pas una missió exclusiva de la jerarquia, ni dels sacerdots o dels religiosos. El Senyor ens crida tots a ser instruments, amb l'exemple i la paraula, d'aquest doll de gràcia que brolla fins a la vida eterna*¹⁸⁸. Sant Josepmaria ho va ensenyar des dels primers moments de la fundació de l'Opus Dei, com a part importantíssima de la missió eclesial que de Déu havia rebut. El seu missatge, vàlid per a tots, es dirigia més concretament als cristians comuns, a aquelles dones i aquells homes que, per vocació divina, es desenvolupen enmig de les realitats terrenals intentant convertir-les en mitjans per a l'extensió del regne de Déu. *Tingues present, fill meu* -va escriure ja en els anys de 1930-, *que no ets solament una ànima que s'uneix a unes altres ànimes per fer una cosa bona*.

*Això és molt..., però és poc. —Ets l'Apòstol que compleix un manament imperatiu de Crist*¹⁸⁹.

Dues condicions principals es requereixen perquè la participació dels fidels en la missió apostòlica de l'Església tingui fruit: docilitat a les mocions del Paràclit i estreta unió amb el papa i els bisbes en comunió amb la Seu Apostòlica. Les dues són imprescindibles.

L'Esperit Sant és -com ja va assenyalar Pau VI- «l'agent principal de l'evangelització»¹⁹⁰,

¹⁸⁶ Papa Francesc, Discurs en l'audiència general, 26- VI-2013.

¹⁸⁷ Papa Francesc, Homilia en la Missa de cloenda de la Jornada Mundial de la Joventut, Rio de Janeiro, 28- VII-2013.

¹⁸⁸ Sant Josepmaria, Homilia *Lleialtat a l'Església*, 4-VI-1972.

¹⁸⁹ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 942.

¹⁹⁰ Pau VI, Exhort. apost. *Evangelii nuntiandi*, 8-XII-1975, n. 75.

l'impulsor de l'apostolat en la nostra vida personal i en la de tots a l'Església. Evangelitzar és «la gràcia i la vocació pròpia de l'Església, la seva identitat més profunda. L'Església existeix per evangelitzar»¹⁹¹. I cada cristià, el mateix: existim per anar al Cel portant amb nosaltres a moltes altres persones. Hem de recórrer al Paràclit demanant llums i forces per tirar endavant la tasca de la nova evangelització, que a tots ens ha estat encomanada. **Per evangelitzar, llavors, cal -un cop més- obrir-se a l'horitzó de l'Esperit de Déu, sense tenir por del que ens demani i cap a on ens guï. Encomanem-nos a Ell! Ell ens farà capaços de viure i testimoniar la nostra fe, i il·luminarà el cor de qui trobem**¹⁹².

Quin goig tan gran és propagar el coneixement i l'amor a Jesús! No afluixem la marxa davant les possibles dificultats; per contra, com els primers cristians, acollits sota el mantell de Maria, afanyem-nos més i més a ser altaveus del Paràclit en qualsevol lloc on ens trobem: amb el nostre capteniment robustament cristià, amb la paraula oportuna a cau d'orella d'aquella persona que vacil·la, amb la caritat amb què sempre hem de tractar tothom.

La segona condició és la unió amb el papa i els bisbes. Unió d'intencions i de pregàries. Us insisteixo sempre en això perquè només amb Pere i sota Pere, en unitat amb el col·legi episcopal, servirem amb eficàcia l'Església. Contribuïm a fer més evident aquesta apostolicitat, als ulls de tots, manifestant amb exquisida fidelitat la unió amb el papa, que és unió amb Pere.

*L'amor al Pontífex Romà -va escriure el nostre Pare- ha de ser en nosaltres una passió formosa, perquè en ell veiem Crist. Si tractem el Senyor en l'oració, caminarem amb l'esguard net que ens permetrà de distingir, també en els esdeveniments que sovint no comprenem o bé que ens produeixen plor o dolor, l'acció de l'Esperit Sant*¹⁹³.

Trobarem la fortalesa per anar sense recels ni complexos a retornar el món a Crist, estimant particularment el Senyor a la Creu. La festa de l'Exaltació, festa de la Creu gloriosa, ens indica precisament això: el camí de la glòria passa per l'acceptació voluntària i joiosa de les contrarietats, físiques i morals, que el Senyor permeti en la nostra vida: *per crucem ad lucem*, resava el nostre Pare. Amb la presència constant de Maria al nostre costat, la Creu s'omple d'alegria, en la fusta floreixen roses -com en la creu de pal dels nostres oratoris-, encara que de vegades no hi manquin les espines. Però, malgrat la nostra petitesa, ressalta de manera fantàstica el goig de col·laborar amb Jesús a la salvació de les ànimes!

¹⁹¹ Ibídem, n. 14.

¹⁹² Papa Francesc, Discurs en l'audiència general, 22-V-2013.

¹⁹³ Sant Josepmaria, Homilia *Lleialtat a l'Església*, 4-VI-1972.

Professo que hi ha un sol baptisme per a perdonar el pecat.

En els últims mesos, hem reflexionat en el misteri de l'Església una, santa, catòlica i apostòlica. A més a més és la nostra mare: la Santa Mare Església, ja que en el seu si ens ha engendrat l'Esperit Sant a la nova existència dels fills de Déu. La mateixa Església, com a bona mare amorosa, té cura constantment dels fills *fins que tots plegats arribem a la unitat de la fe i del coneixement del Fill de Déu, l'home perfecte, a la mesura de la plenitud de Crist*¹⁹⁴.

Tanmateix, i és un dolor que ens pesa, alguns –també entre els catòlics– parlen de l'Església amb distanciament, i fins i tot li atribueixen les culpes i defectes que els fills manifestem en la nostra conducta, ja que –tot i la dignitat rebuda– seguim sent pobres dones i pobres homes, inclinats al pecat. Molt diferent era l'enfocament dels Sants Pares, o el dels milions d'ànimes santes que l'Església ha conduït al cel. Sant Agustí, per exemple, exhortava: «Estimem el Senyor, el nostre Déu; estimem l'Església. A Ell com a Pare, a Ella com a mare»¹⁹⁵. I sant Cebrià, dos segles abans, proclamava categòricament: «No pot tenir Déu per Pare, qui no té l'Església com a mare»¹⁹⁶.

Recentment, el papa Francesc ha exposat de nou aquesta veritat de la nostra fe. **La fe és un regal, és un do de Déu que se'ns dona a l'Església i a través de l'Església. I l'Església, ens dona la vida de fe en el baptisme: aquest és el moment en el qual naixem com a fills de Déu**¹⁹⁷. La data en què vam ser regenerats en les aigües baptismals, en el nom i per la virtut de la Santíssima Trinitat, constitueix una jornada molt important en la nostra existència terrenal. Demanem-nos amb el Sant Pare: ***com veig jo l'Església? Si estic agraït amb els meus pares perquè m'han donat la vida, estic agraït amb l'Església perquè m'ha generat en la fe a través del baptisme?***¹⁹⁸. A l'Opus Dei, gràcies a Déu i a les atencions de sant Josepmaria, mantenim una viva consciència d'aquesta realitat, que ens omple de gratitud. Perquè l'Obra –ho va subratllar Pau VI en una carta manuscrita adreçada al nostre Pare, en un dia com el d'avui– ha nascut en aquest temps nostre «com a expressió puixant de la perenne joventut de l'Església»¹⁹⁹. En unió amb el nostre sant fundador, i amb tants fidels de l'Obra que ja han arribat a la pàtria celestial, clamem: ***¡Quina alegria poder dir amb totes les forces de la meva ànima: m'estimo la meva Mare l'Església santa!***²⁰⁰.

Prosseguint les nostres reflexions sobre el Credo, en continuïtat amb allò que us acabo d'escriure, ens fixem avui en el següent article de la fe: *confesso que hi ha un sol baptisme per al*

¹⁹⁴ Ef 4, 13.

¹⁹⁵ Sant Agustí, *Enarracions sobre els Salmes* 88, 2, 14 (PL 37, 1140).

¹⁹⁶ Sant Cebrià, *Sobre la unitat de l'Església catòlica*, 6 (PL 4, 519).

¹⁹⁷ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 11- IX -2013.

¹⁹⁸ Ibid.

¹⁹⁹ Pau VI, *Quirògraf a sant Josepmaria*, 1-X-1964.

²⁰⁰ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 518.

*perdó dels pecats*²⁰¹. El motiu que se'ns proposi aquest article al final del Credo no és indiferent. «El Símbol dels Apòstols lliga la fe en el perdó dels pecats a la fe en l'Esperit Sant, però també a la fe en l'Església i en la comunió dels sants. Després de la Resurrecció, el Crist va donar l'Esperit Sant als apòstols i els atorgà el seu poder diví de perdonar els pecats: "Rebeu l'Esperit Sant; als qui perdonareu els pecats, els seran perdonats; als qui els retindreu, els seran retinguts" (Jn 20, 22-23)»²⁰².

L'Església custodia en plenitud els mitjans de santificació instituïts per Jesucrist. Les paraules i les accions de Nostre Senyor durant la seva vida terrenal eren plenes de contingut salvífic, i no sorprèn -més encara, ens sembla lògic- que les turbes s'acostessin a Jesús desitjant sentir-ho i tocar-lo, *perquè sortia d'ell una força que guaria tothom*²⁰³. Aquestes paraules i aquestes accions anunciaven i anticipaven l'eficàcia del misteri pasqual, amb el qual venceria definitivament el dimoni, el pecat i la mort, i preparaven allò que Ell transmetria a l'Església quan tot tingués el seu compliment. «Els misteris de la vida del Crist són els fonaments del que ara, a través dels ministres de la seva Església, el Crist atorga en els sacraments, car "allò que era visible en el nostre Salvador ha passat als seus misteris"»²⁰⁴.

Els sacraments confereixen la gràcia que signifiquen. *Què són els sacraments* –escrivia el nostre Pare el 1967– *sinó empremtes de l'encarnació del Verb diví, clara manifestació de la manera que Déu –ningú sinó Ell podia fer-ho– ha triat i determinat per santificar-nos i dur-nos al cel, instruments sensibles dels que el Senyor se serveix per conferir realment la gràcia, segons la significació pròpia de cada un?*²⁰⁵.

Com d'agraïts hem d'estar a la nostra Santa Mare Església per conservar i oferir-nos aquest tresor amb plena fidelitat a Jesucrist! I com hem de protegir-lo i defensar-lo en tota la seva integritat! Particularment donem gràcies pel baptisme, que ens ha introduït en la gran família dels fills de Déu. Rebre'l el més aviat possible adquireix una importància cabdal, perquè aquest sacrament –o el seu desig, almenys implícit– resulta necessari per aconseguir la salvació: *ningú no pot entrar al Regne de Déu si no neix de l'aigua i de l'Esperit*²⁰⁶, va anunciar Jesús a Nicodem. Certament, com exposa la doctrina de l'Església, l'Esperit Sant pot actuar, i de fet actua, també fora dels límits visibles de l'Església. Déu mateix ha establert, però, que la manera ordinària de participar en la mort i resurrecció de Crist, per la qual som salvats, és fruit de la incorporació a l'Església mitjançant el baptisme i, en conseqüència, «la pràctica de batejar els nens petits és una tradició immemorial de l'Església»²⁰⁷. També llegim al Catecisme de l'Església

²⁰¹ Missal Romà, *Credo de Nicea-Constantinoble*.

²⁰² *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 976

²⁰³ *Lc 6, 19*.

²⁰⁴ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1115. Cf Sant Lleó el Gran, Sermó 74, 2 (PL 54, 398).

²⁰⁵ Sant Josepmaria, Carta 19-III-1967, n. 74.

²⁰⁶ *Jn 3, 5*.

²⁰⁷ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 125.

catòlica: «La pura gratuïtat de la gràcia de la salvació es manifesta particularment en el baptisme de nens. Per tant, l'Església i els pares privarien el nen de la gràcia inestimable de ser fill de Déu, si no li administraren el baptisme poc després del seu naixement»²⁰⁸. I conclou: «Els pares cristians han de reconèixer que aquesta pràctica correspon també a la seva missió d'alimentar la vida que Déu els ha confiat»²⁰⁹.

El baptisme no sols perdona els pecats i infon la primera gràcia, sinó que és la porta dels altres sacraments i així fa possible que els cristians es configuren més i més amb Jesucrist fins a arribar a identificar-se amb Ell. En tots els batejats, nens i adults, la fe, l'esperança i la caritat han de créixer després del baptisme, i això es porta a terme a l'Església, dipositària –com ja he anotat– dels mitjans de salvació. Així s'expressava el Papa en una de les catequesis del mes passat. **Una mare –deia– no es limita a donar la vida, sinó que, amb gran cura, ajuda a créixer els fills, els dóna la llet, els nodreix, els mostra el camí de la vida, els acompanya sempre amb les seves atencions, amb l'afecte, amb l'amor, fins i tot quan són més grans. I en això sap també corregir, perdonar, comprendre, sap estar a prop en la malaltia, en el sofriment...**²¹⁰. De la mateixa manera es comporta l'Església amb els fills que ha engendrat per mitjà del baptisme: **acompanya el nostre creixement transmetent la Paraula de Déu, (...) administrant els sacraments. Ens alimenta amb l'eucaristia, ens dóna el perdó de Déu mitjançant el sacrament de la penitència, ens sosté en el moment de la malaltia amb la unció dels malalts. L'Església ens acompanya en tota la nostra vida de fe, en tota la nostra vida cristiana**²¹¹.

Que gran és la misericòrdia del nostre Pare Déu! Coneixent que som febles i que –malgrat la nostra bona voluntat– caiem una i altra vegada en pecats i faltes, ha confiat a la seva esposa el sacrament del perdó «a favor de tots els membres pecadors de la seva Església; sobretot per als que, després del baptisme, han caigut en el pecat greu i així han perdut la gràcia baptismal i han ferit la comunió eclesial»²¹². Aquest sacrament també perdona els pecats venials i les faltes, infon noves forces per a la lluita interior i se'ns presenta –així deien els Pares de l'Església– com «la segona taula (de salvació) després del naufragi que és la pèrdua de la gràcia»²¹³.

Recordo el gran amor de sant Josepmaria al sacrament de la reconciliació –el sacrament de l'alegria, li agradava anomenar-lo– i com animava a rebre'l amb freqüència, impulsant a fer un constant apostolat de la confessió. Em limito ara a reproduir unes paraules seves, durant una reunió de catequesi amb moltes persones.

²⁰⁸ Ibid, N. 1250. Cfr CIC can. 867.

²⁰⁹ Ibid, N. 1251.

²¹⁰ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 11-IX-2013.

²¹¹ Ibid.

²¹² *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1446.

²¹³ Ibid, citant el Concili de Trento i a Tertulià.

A confessar, a confessar, a confessar! Que Crist ha malbaratat misericòrdia amb les criatures. Les coses no marxen, perquè no acudim a Ell, a netejar-nos, a purificar-nos, a encendre'ns. Molta neteja, molt esport... ¡Bé, meravellós! I aquest altre esport de l'ànima? I aquestes dutxes que ens regeneren, que ens netegen i ens purifiquen i ens encenen? Per què no anem a rebre aquesta gràcia de Déu? Al sagrament de la penitència i a la sagrada comunió. Aneu, aneu! Però no us acosteu a la Comunió si no esteu segurs de la neteja de la vostra ànima²¹⁴.

Insistia en un altre moment: *fills meus, porteu els vostres amics a confessar, els vostres parents, les persones que estimeu. I que no tinguin por. Si han de tallar alguna cosa, ho tallaran. Digueu-los que no n'hi haurà prou en anar-hi una sola vegada a la confessió, que els caldrà anar-hi moltes, sovint, com, quan s'arriba a una certa edat, o quan hi ha una circumstància de malaltia, no es va una sola vegada al metge, sinó sovint, i es consulta sovint, i prenen la pressió i fan anàlisis. Doncs el mateix, el mateix amb l'ànima (...).*

El Senyor està esperant a molts perquè es donin un bon bany en el Sagrament de la penitència! I els té preparat un gran banquet, el de les noces, el de l'Eucaristia, l'anell de l'aliança i de la fidelitat i de l'amistat per sempre. Que vagin a confessar! (...) Que sigui molta la gent que s'atansi al perdó de Déu!²¹⁵.

²¹⁴ Sant Josepmaria, *Notes d'una tertúlia*, 2-VII-1974.

²¹⁵ Sant Josepmaria, *Notes d'una tertúlia*, 6-VII-1974.

Espero la resurrecció dels morts, i la vida de la glòria.

Amén.

D'aquí a poques setmanes acaba l'Any de la Fe: el Sant Pare el clausurarà el dia 24, en la solemnitat de Crist Rei. En aquesta circumstància us convido a rellegir unes paraules que va escriure el nostre Pare en una de les seves homilies: *Recitant el Credo, professem creure en Déu Pare totpoderós, en el seu Fill Jesucrist que morí i ressuscità, en l'Esperit Sant, Senyor i donador de vida. Confessem que l'Església, una, santa, catòlica i apostòlica, és el cos de Crist animat per l'Esperit Sant. Ens alegrem davant la remissió dels pecats i davant l'esperança de la resurrecció futura. Però aquestes veritats ¿penetren fins al fons del cor o bé no passen dels llavis?* ²¹⁶.

La solemnitat de Tots Sants, que celebrem avui, i la commemoració dels fidels difunts, demà, constitueixen una invitació a tenir present el nostre destí etern. Aquestes festes litúrgiques reflecteixen els últims articles de fe. En efecte, «el credo cristià –professió de la nostra fe en Déu Pare, Fill i Esperit Sant, i en la seva acció creadora, salvadora i santificadora– culmina en la proclamació de la resurrecció dels morts a la fi dels temps, i en la vida eterna» ²¹⁷.

En poques paraules, el credo resumeix els novíssims o acaballes, les coses últimes –a nivell individual i a nivell col·lectiu– que succeiran a cada persona i a l'univers sencer. Ja la recta raó és capaç d'intuir que, després de la vida terrenal, hi ha un més enllà on es restablirà plenament la justícia, tantes vegades violada aquí baix. Només a la llum de la revelació divina, però, –i, especialment, amb la claredat de l'encarnació, mort i resurrecció de Jesucrist– aquestes veritats adquireixen contorns nítids, encara que continuïn embolcallades en un vel de misteri.

Gràcies als ensenyaments de Nostre Senyor, les realitats últimes perden el sentit tètric i fatalista que molts homes i dones han tingut i tenen al llarg de la història. La mort corporal és un fet evident a tothom, però en Crist adquireix un sentit nou. No és només una conseqüència d'ésser criatures materials, amb un cos físic que naturalment tendeix a la disgregació, i no resta tan sols –com ja revelava l'Antic Testament– en un càstig del pecat. Escriu sant Pau: per a mi, el viure és Crist, i el morir un guany. I en un altre moment afegeix: podeu romandre segurs: *si morim amb Ell, també viurem amb Ell* ²¹⁸. «La novetat essencial de la mort cristiana és aquesta: pel baptisme, el cristià ja ha mort sacramentalment, "mort amb el Crist", a fi de viure d'una vida nova. I si morim en la gràcia del Crist, la mort física consuma aquest "morir amb el Crist" i acaba així la nostra incorporació a ell en el seu acte redemptor» ²¹⁹.

²¹⁶ Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 129.

²¹⁷ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 988.

²¹⁸ *Fl* 1, 21 i *Tm* 2, 11.

²¹⁹ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1010.

L'Església és mare en tot moment. Ens va regenerar a les aigües del baptisme comunicant la vida del Crist i, al mateix temps, la promesa de la immortalitat futura; després, mitjançant els altres sacraments –especialment la confessió i l'eucaristia– es va ocupar que aquest "ser-hi " i "caminar" en el Crist es desenvolupés en les nostres ànimes; després, quan arriba la malaltia greu i, sobretot, en el tràngol de la mort, s'inclina de nou sobre les filles i fills i ens enforteix mitjançant la unció dels malalts i la comunió a manera de viàtic: ens proveeix de tot el necessari per afrontar plens d'esperança i de pau joiosa aquest últim viatge que acabarà, amb la gràcia de Déu, als braços del nostre Pare celestial. S'explica així que sant Josepmaria, com tants sants abans i després d'ell, parlant de la mort cristiana, hagi escrit unes paraules clares i optimistes: *No tinguis por de la mort. —Accepta-la des d'ara, generosament..., quan Déu vulgui..., com Déu vulgui..., on Déu vulgui. —No ho dubtis: vindrà en el temps, en el lloc i de la manera que més convingui..., enviada pel teu Pare-Déu. —¡Benvinguda sigui la nostra germana la mort!*²²⁰.

Em venen al cap tantes persones –dones i homes de l'Opus Dei, i parents seus, amics i cooperadors– que en aquests moments són a punt de lliurar l'ànima a Déu. Per a totes i per a tots demano la gràcia d'un trànsit sant, ple de pau, en estreta identificació amb Jesucrist. **El Senyor ressuscitat és l'esperança que mai no decau, que no defrauda (cf. Rm 5, 5). (...) Quantes vegades en la nostra vida les esperances s'esvaeixen, quantes vegades les expectatives que portem al cor no es realitzen. La nostra esperança de cristians és forta, segura, sòlida en aquesta terra, on Déu ens ha cridat a caminar, i està oberta a l'eternitat, perquè està fundada en Déu, que és sempre fidel**²²¹.

Us proposo que, al llarg d'aquest mes dedicat als fidels difunts, rellegiu i mediteu els paràgrafs que el Catecisme de l'Església catòlica dedica als novíssims. Traureu motius d'esperança i d'optimisme sobrenatural, i un impuls nou a la lluita espiritual de cada jornada. Fins i tot les visites als cementiris, que en aquestes setmanes es repeteixen com una tradició piadosa a molts llocs, poden esdevenir ocasions perquè els qui tractem apostòlicament considerin les veritats eternes, i cerquin més i més a aquest Déu nostre que ens segueix i ens crida amb tendreses de Pare.

Amb la mort conclou el temps de realitzar bones obres i de merèixer davant de Déu, i immediatament té lloc el judici personal de cadascú. En efecte, forma part de la fe de l'Església que «des de la seva mort, cada home rep en la seva ànima immortal la retribució eterna en un judici particular que refereix la seva vida al Crist, sia a través d'una purificació, sia per entrar immediatament en la felicitat del cel, sia per condemnar-se immediatament per sempre»²²².

²²⁰ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 739.

²²¹ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 10-IV-2013.

²²² *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1022.

La matèria principal d'aquest judici versarà sobre l'amor a Déu i al proïisme, manifestat en el compliment fidel dels manaments i dels deures d'estat. Avui dia, molta gent eludeix considerar aquesta realitat, com si així poguessin evitar el just judici de Déu, que sempre és impregnat de misericòrdia. Els fills de Déu *no hem de tenir por a la vida ni por a la mort*, com s'expressava sant Josepmaria. Si estem fermament ancorats en la nostra fe, si acudim al Senyor, contrits, en el sagrament de la penitència, després d'haver ofès o per purificar les nostres imperfeccions, si rebem amb freqüència el Cos de Crist en l'Eucaristia, no hi haurà lloc per a témer aquest moment. Considerem allò que va escriure el nostre Pare fa molts anys: *«Em feia gràcia que parléssiu dels "comptes" que us demanarà Nostre Senyor. No, per a vosaltres no serà jutge — en el sentit auster de la paraula—, sinó senzillament Jesús»*. —*Aquesta frase, escrita per un Bisbe sant, que ha consolat més d'un cor atribolat, bé pot consolar el teu*²²³.

A més –i és per omplir-se d'un goig més gran–, tampoc rere la mort l'Església no abandona els seus fills: en cada missa intercedeix, com a bona Mare, per les ànimes dels fidels difunts, perquè siguin admeses a la glòria. Especialment el novembre, la sol·licitud l'impulsa a intensificar-ne els sufragis. A l'Obra –petita part de l' Església– fem ampli ressò a aquest desig, complint amb afecte i agraïment les recomanacions de sant Josepmaria per aquestes setmanes, oferint amb generositat el Sant Sacrifici i la Sagrada Comunió pels fidels de l'Opus Dei, pels nostres parents i cooperadors difunts, i per totes les ànimes del Purgatori. Veieu com la consideració dels novíssims no té res de trist, sinó que és font de goig sobrenatural? Amb plena confiança esperem la crida definitiva de Déu i la consumació del món en el darrer dia, quan Crist vindrà acompanyat de tots els àngels a prendre possessió del seu regne. Llavors tindrà lloc la resurrecció de tots els homes i de totes les dones que han poblat la terra, des del primer fins a l'últim.

El Catecisme de l'Església catòlica afirma que aquest «ha estat, des dels principi, un element essencial de la fe cristiana»²²⁴. Per això, des del començament, va trobar incomprendiments i oposicions. Passa que «és més comunament acceptat que, després de la mort, la vida de la persona humana continua d'una manera espiritual. Però, com creure que aquest cos tan evidentment mortal podrà ressuscitar a la vida eterna?»²²⁵. I realment així passarà a la fi dels temps, per l'omnipotència de Déu, com afirma explícitament el símbol Quicumque: «Tots els homes han de ressuscitar amb els seus cossos i donar comptes dels seus actes, els qui obraren el bé, aniran a la vida eterna, els qui malament, al foc etern.»²²⁶.

La condescendència amorosa del nostre Pare Déu causa meravella. Ens va crear com a éssers compostos d'ànima i cos, d'esperit i matèria, i és el seu disseny que així tornem a Ell, per

²²³ Sant Josepmaria, *Camí*, n. 168.

²²⁴ *Catecisme de l'Església catòlica*, n.991.

²²⁵ *Ibid.*, n. 996.

²²⁶ Símbol Quicumque, 38-39.

gaudir eternament de la seva bondat, de la seva bellesa, de la seva saviesa, en la vida futura. Una criatura ens ha precedit en aquesta resurrecció gloriosa, per singular disseny del Senyor: la santíssima Verge, Mare de Jesús i mare nostra, assumpta en cos i ànima a la glòria del cel. Un altre motiu més d'esperança i de confiat optimisme!

Tinguem molt presents aquestes promeses divines, que no poden fallar, sobretot en els moments de dolor, de cansament, de sofriment... Fixeu-vos com s'expressava sant Josepmaria, predicant en una ocasió sobre els novíssims: *Senyor, crec que ressuscitaré; crec que el meu cos tornarà a unir-se amb la meva ànima, per regnar eternament amb tu: pels teus mèrits infinits, per la intercessió de la teva Mare, per la predilecció que has tingut amb mi*²²⁷. Desitjo que no penseu que aquesta carta és, en el menor grau, pessimista, al contrari, ens recorda que ens espera l'abraçada de Déu, si som fidels.

Després de la resurrecció dels morts tindrà lloc el judici final. Res canviarà respecte allò que ja va ser decidit en el judici particular, però llavors «coneixerem el sentit últim de tota l'obra de la creació i de tota l'economia de la salvació, i comprendrem els camins admirables pels quals la seva Providència haurà conduït totes les coses cap al seu últim fi. El judici final –conclou el Catecisme de l'Església catòlica– revelarà que la justícia de Déu triomfa de totes les injustícies comeses per les seves criatures i que el seu amor és més fort que la mort»²²⁸.

Naturalment, ningú no sap quan ni com vindrà aquest últim esdeveniment de la història, ni la renovació del món material que l'acompanyarà: és una cosa que Déu té reservat en la Providència. A nosaltres ens correspon vetllar, perquè –com moltes vegades anuncià el Senyor– *no sabeu el dia ni l'hora*²²⁹.

En una de les catequesis sobre el credo, el papa Francesc exhorta que la meditació del judici **mai no ens faci por, sinó que més aviat ens impulsi a viure millor el present. Déu ens ofereix amb misericòrdia i paciència aquest temps perquè aprenguem cada dia a reconèixer-lo en els pobres i en els menuts; perquè ens emprem en el bé i siguem vigilants en l'oració i en l'amor**²³⁰. La meditació de les veritats eternes es fa més sobrenatural en nosaltres pel sant temor de Déu, do de l'Esperit Sant que ens impulsa –com comentava sant Josepmaria– a avorrir el pecat en totes les seves formes, ja que és l'única cosa que pot allunyar-nos dels plans misericordiosos del nostre Pare Déu.

Filles i fills meus, considerem a fons aquestes veritats últimes. Augmentarà així la nostra esperança, ens omplirem d'optimisme davant les dificultats, ens aixecarem una i altra vegada de les nostres petites o no tan petites caigudes –Déu no ens nega la gràcia–, davant el pensament de

²²⁷ Sant Josepmaria, *Notes d'una meditació*, 13-XII-1948.

²²⁸ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1040.

²²⁹ *Mt 25*, 13.

²³⁰ Papa Francesc, *Discurs en l'audiència general*, 24 -IV-2013.

la benaurança eterna que Jesucrist ens ha promès, si li som fidels. «Aquesta vida perfecta amb la Santíssima Trinitat, aquesta comunió de vida i d'amor amb ella, amb la Mare de Déu, els àngels i tots els benaurats és el que anomenem "cel". El cel és el fi últim i la realització de les aspiracions més profundes de l'home, l'estat de felicitat suprem i definitiu»²³¹.

El cel: «ni ull ha vist, ni orella ha escoltat, ni a cap home han passat pel pensament les coses que Déu té preparades a aquells que l'estimen».

¿No t'empenyen a lluitar aquestes revelacions de l'apòstol?»²³².

Goso afegir: penses amb freqüència en el cel? Ets persona plena d'esperança, ja que el Senyor t'estima amb la seva infinitud? Elevem el cor a la Santíssima Trinitat, que no deixa ni deixarà mai d'acompanyar-nos.

El Credo s'acaba amb la paraula Amén, vocable hebreu amb el qual l'Església finalitza les oracions. Expressa «la solidesa, la fiabilitat i la fidelitat. Així es comprèn per què l'"Amén" pot dir-se de la fidelitat de Déu envers nosaltres i de la nostra confiança en ell (...).

»Així doncs, l'"Amén" final del Credo reprén i confirma així el seu primer mot: "Crec". Creure és dir "Amén" a les paraules, a les promeses i als manaments de Déu, és fiar-se totalment d'aquell que és l'Amén d'amor infinit i de perfecta fidelitat. La vida cristiana de cada dia serà aleshores l'"Amén" al "Crec" de la professió de fe del nostre baptisme: "Que el teu Símbol et com un mirall. Mira-t'hi bé per veure si creus tot allò que has dit que creies. Alegra't cada dia en la teva fe" (Sant Agustí, Sermó 58, 11, 13 (PL 38, 399))²³³

²³¹ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1024.

²³² Sant Josepmaria, *Camí*, n. 751.

²³³ *Catecisme de l'Església catòlica*, nn. 1062 i 1064.